

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller.

Mr RENE VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

HET VIJFTIGJARIG JUBILEUM VAN HET VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Op grootsche wijze is de vorige week het vijftigjarig jubileum van het Verbond der Belgische Advocaten gevierd geworden. De voornaamste plechtigheid bij deze viering was een academische zitting, welke plaats had op Vrijdag 20 November l.l., in het Paleis der Academiën, en die opgeluisterd werd door de tegenwoordigheid van Zijne Majesteit den Koning.

Het is maar zeer zelden gegeven een zoo schitterend gezelschap bijeen te zien als hier aanwezig was.

Wanneer rond 5 uur de zaal volledig gevuld was, bood zij een merkwaardigen aanblik. Het getemperd licht omfloersde het archaïek decor met zijn gouden versierselen en rood fluweelen bekleeding en gaf aan het geheel een atmosfeer van zeer hooge voornaamheid. Honderden confraters in toga bevonden zich in de zaal. De afgevaardigde der Engelsche Balie, onder de traditioneele grijze pruik en met het rijk met kant versierd kleed, werd zeer opgemerkt. In de loge van het diplomatiek korps waren haast compleet de gezanten der vreemde mogendheden aanwezig, waartusschen het purperen gewaad van den pauselijke Nuntius een helle kleur deed schitteren.

In de loge der ministers bevond zich de Heer Eerste-Minister Van Zeeland, alsook de Ministers De Schrijver, Pierlot, Merlot; de heeren Hymans en Paul Emile Janson, staatsministers, en Leon Leclère.

Zelden is het gebeurd dat uit den vreemde

zoo talrijke en zoo belangrijke delegaties werden afgevaardigd. Waren aanwezig : de Heer Stompfé, der Balie van Praag, voorzitter van de Internationale Unie der Advocaten; de Heer Spriet, voorzitter der Association des avocats de France; een heele reeks oud-stafhouders der Balie van Parijs, namelijk Salle, Fourcade, Payen en Thorp; de dekens der Balies van Den Haag en Amsterdam : Mrs Van Dooren en Voeten; Mrs Marsoin en Thorn, respectievelijk stokhouder en oud-stokhouder der Balie van Luxemburg; de stokhouders der Balie van Metz en van Rijsel; verschillende leden van den Raad der Orde van Parijs, van de « Conférence du stage » van Parijs en van de Jonge Balie van Luxemburg.

De magistratuur was vertegenwoordigd door al haar korpsoversten, waarbij zich zeer talrijke magistraten hadden aangesloten. Op den eersten rang : de Heer Goddyn, eerste voorzitter van het Hof van Verbreking; de Heer de le Court, eerste voorzitter van het Hof van Beroep; de Heer Hayoit de Termicourt, prokureur-generaal bij het Hof van Beroep; de Heer Van de Kelder, voorzitter van het Krijgshof; de Heer Ganshof van der Meersch, prokureur des Konings te Brussel; talrijke hoogleeraren en hoogwaardigheidsbekleeders.

Bij zijn intrede werd Zijne Majesteit de Koning door een uitbundig en lang aanhoudend applaus begroet.

Aan het bureel hadden plaats genomen naast

den voorzitter van het Verbond Mr Henri Jaspar, de Minister van Justitie Bovesse, Mr Paul Struye, algemeen secretaris; het bestuur van het Verbond en de sprekers.

Mr Henri Jaspar bedankte eerst en vooral in hoogstaande bewoordingen den Koning voor zijn aanwezigheid en onderlijnde de beteekenis van dit hooge blijk van waardeering en belangstelling voor het Verbond der Belgische Advocaten. Hij richtte ook zijn dank tot de aanwezige afgevaardigden der vreemde Balies.

Daarna kwam Mr Carpentier, stokhouder der Balie van Parijs, aan het woord, die in een rijke taal de taak deed uitschijnen die rustte op de Balies van alle landen, namelijk zich te vereenigen in de verdediging van den geest tegenover de kwade krachten van het instinct, welke in dezen tijd om de heerschappij dingen.

Na hem sprak Jonkheer Mr Debrauw, der Balie van Den Haag, eere-voorzitter van de Internationale Unie der Advocaten. Hij wees op de verscheidenheden die zich in de rechtspraktijk tusschen Nederland en België voordoen, maar hoe, niettegenstaande dit alles, de advocaten van beide landen zich innig verwant voelen in den dienst van eenzelfde gerechtigheid.

Mr De Smedt, voorzitter van de « Conférence du Jeune Barreau » te Brussel, kwam daarna aan het woord. Hij legde eerst en vooral een zeer toegejuichte verklaring af betreffende de innige aanhankelijkheid der Jonge Balie aan den Koning en wees daarna op de nauwe banden welke bestaan tusschen de « Conférence du Jeune Barreau » en het Verbond.

Mr R. Victor sprak in naam der Vlaamsche advocaten en drukte op de vernieuwing, die zich in deze tijden voordoet in het Vlaamsch rechtsleven; hij sprak de zeer groote waardeering uit van de Vlaamsche confraters voor het Verbond, dat zich volledig heeft aangepast aan de behoeften van de Vlaamsche herleving.

Eindelijk hield de voorzitter Mr Henri Jaspar een slotrede van zoo hoogstaand gehalte, dat ze heel de zaal vervoerde en begeesterde. Hij deed uitkomen hoe in onzen tijd, niettegenstaande de volmaaktheid van onze beschaving, meer dan ooit de geest bedreigd werd door de materiele krachten; hoe al het grootsche in de wereld zijn bestaan aan den geest te danken heeft en hoe het recht als edelste schepping van den geest den weg dient te wijzen naar een hooger en beter maatschappelijk leven.

Deze overheerlijke rede werd stormachtig toegejuicht.

Het is een uiterst geslaagde dag geweest voor al degenen die gelooven in het primaat van het recht en die hopen op wederzijdsch begripen en waardeeren in internationalen kring. Het is ook een dag geweest, die dient onthouden te worden in de geschiedenis der Vlaamsche herleving in ons land. Inderdaad, voor de allereerste maal hebben wij het geluk gehad te kunnen vaststellen dat bij een zoo plechtige gelegenheid in de hoofdstad van ons land en in tegenwoordigheid van zooveel vreemde afgevaardigden, er een volstreckte gelijkheid werd gehandhaafd tusschen ons beider landstalen. Naast de Fransche rede van den stokhouder van Parijs sprak Mr Debrauw in het Nederlandsch en de jongere sprekers Mrs De Smedt en Victor spraken elk hun eigen taal. Onze Vlaamsche confraters zullen dit blijk van rechtvaardigheidsgevoel en breede onpartijdigheid van het Verbond der Belgische Advocaten niet vergeten en het lijdt geen twijfel, dat zij in de toekomst allen zonder onderscheid lid zullen willen zijn van het Verbond en zullen medewerken aan zijn activiteit.

* * *

Wij deelen hieronder den tekst mede van de in naam der Vlaamsche advocaten uitgesproken

rede van Mr René VICTOR

Sire,
Excellenties,
Zeer geachte Toehoorders,
Waarde Confraters,

Er bestaat voor de Vlaamsche advocaten meer dan één reden zich er over te verheugen dat in deze schitterende vergadering, opgeluisterd door de tegenwoordigheid des Konings, ook hun stem gehoord wordt en dat hun vertegenwoordiger hier in de gelegenheid verkeert U de gevoelens mede te deelen, die de breede schaar der Vlaamsche confraters bezielt tegenover het Verbond der Belgische Advocaten.

Eerst en vooral is het mij aldus gegeven U den hartelijken groet te brengen van de jonge Vlaamsche rechtswereld, — van die Vlaamsche rechtswereld, die juist in deze tijden zulke heerlijke bewijzen geeft van frisschen bloei en jeugdige levenskracht.

Want wie op onzen dag objectief het juri-

disch leven in dit land gadeslaat, zal in de aller-eerste plaats getroffen zijn door de sterke vernieuwing, den verbazenden groei en de hooge vlucht van de jonge Vlaamsche rechtswetenschap.

Sedert de verre eeuwen, waarin zoovele van onze Vlaamsche juristen geschitterd hebben als sterren van Europeesche vermaardheid, was, langen tijd, in onze gewesten de beoefening van het recht in onze eigen taal ingesluimerd. Maar diep in het gemoed van ons volk bleef het heimwee schrijven naar eigen oorspronkelijke beschaving, ook op het gebied van het recht, en nijpend deed zich in het maatschappelijk leven de behoefte gevoelen aan een rechtsbedeeling in eigen taal.

Zoovele uitstekende geesten hebben hiervoor geijverd met heel hun warme liefde voor volk en land, met onuitputtelijke offervaardigheid, met de volle spankracht van hun hoog en edel idealisme. Zij hebben onvermoeid gewezen op de onberekenbare gevolgen, die voor de volksverheffing lagen opgesloten in een eigen Vlaamsche rechtsbeoefening. Zij deden inzien welke rijke vruchten de Vlaamsche cultuur mocht verwachten van den opbloei van een Vlaamsch rechtwezen, — omdat juist de juristenstand, door de stelling die hij inneemt in ons maatschappelijk leven, zulk ontzaglijken invloed uitoefent op de gemeenschap. Zij wisten de overtuiging te doen ingang vinden, dat een gezond en hoog cultureel leven slechts kan gedijen op den natuurlijke bodem der eigen volkstaal.

De woorden van die zoo hoogstaande denkers en strijders zijn gehoord en begrepen geworden. En in de laatste jaren stellen wij in ons land een wonderbare wedergeboorte vast van het Vlaamsch rechtsleven.

Er werd een reusachtige krachtingspanning gedaan door het oprichten van drie volledige rechtsfaculteiten, met het Nederlandsch als voertaal, in onze universiteiten te Gent, te Leuven en te Brussel, waar nu van op het gestoelte der hoogleeraren het recht in het Nederlandsch gedoceerd wordt. Menigvuldig zijn de wetenschappelijke juridische werken die in het Nederlandsch worden geschreven en zij munten uit door degelijkheid en diepte. De Vlaamsche rechtskundige tijdschriften kennen een nooit verhoopten bijval.

En in de rechtspraktijk, waarin wij advocaten leven, was in de Vlaamsche gewesten de ommekeer niet minder sterk. In een snel tempo heeft

zich het gebruik van de Nederlandsche taal voor alle rechtscolleges uitgebreid en wij stellen vast tot onze groote vreugde dat die taal, vooral door de jongere krachten, steeds in beschaafder en sierlijker vorm wordt gesproken. Het getal in het Nederlandsch gestelde vonnissen en arresten groeide gestadig, tot eindelijk de wetgever aan een diepe verzuchting van ons volk voldoening kwam schenken en een lang en edel streven kwam bekronen door de wettelijke regeling van het gebruik der talen voor het gerecht, die ons voor de toekomst een volstrekt gave rechtsbedeeling in eigen taal waarborgt.

Deze uitkomst heeft in de Vlaamsche rechtswereld een blij gevoel doen ontstaan van rustige zekerheid en van krachtigen arbeidslust. Een breede schaar is met ontembaren ijver aan het werk getogen voor den opbouw van een Vlaamsche rechtswetenschap en elk van ons leeft thans in dat zalig gevoel dagelijks nieuwe botten te zien openspringen aan den ouden boom van het Vlaamsch rechtsleven. Wat heerscht er, bij de jongeren vooral, een diep geloof in de toekomstmogelijkheden van hun arbeid, wat bezielt hen een geest van grenzelooze offervaardigheid in den dienst van hun volk, wat is hun geestelijk leven schoon in de verheven sfeer van hun edele liefdedrang.

Deze nieuwe toestand in de rechtswereld, die hooggespannen geesteskracht bij de Vlaamsche confraters, heeft het Verbond der Belgische Advocaten zoo juist aangevoeld en zoo terecht begrepen. Het heeft er zich zoo nauwkeurig rekenschap van gegeven dat de opbloei der Vlaamsche rechtscultuur een bronader was waarin de kostbaarste schatten van geestelijk leven voor ons vaderland lagen verborgen. Het Verbond is zich zoo prachtig bewust geweest van de grootsche taak die hier weggelegd was voor zijn activiteit, namelijk het leiden in éénzelfde bedding van het Fransch rechtsleven met zijn weelderigen rijkdom en van de Vlaamsche rechtscultuur met haar oude adelsbrieven en haar zoo jonge levenskracht.

En het Verbond heeft zoo juist gezien dat, om deze heerlijke samenwerking te verwezenlijken en vruchtbaar te maken, het noodzakelijk was in geen enkel opzicht het vrij uitleven van al zijn leden in hun eigen oorspronkelijke taal te belemmeren, maar hun integendeel de gelegenheid te bieden, in den schoot van het Verbond, naar eigen aard en in eigen taal mede te werken aan de verwezenlijking van het hooge

doel dat het Verbond der Belgische Advocaten zich stelt.

Als eerste toepassing van dit zoo deugdelijk beginsel hebben wij gekend het schitterend congres van het Verbond, dat vóór enkele maanden gehouden werd te Leuven, waar de werkzaamheden plaats hadden in afzonderlijke Fransche en Vlaamsche afdeelingen, doch waar de verstandhouding hartelijker was en waar de broederlijke genegenheid tusschen onze Franschsprekende en Vlaamsche confraters inniger tot uiting kwam dan ooit te voren.

Dit genereus begrijpen en dit doortastend handelen van het Verbond hebben de Vlaamsche confraters zoozeer gewaardeerd; en daarom zal het hun dan ook een geluk zijn in de volle mate van hun kracht en in al de oprechtheid van hun gemoed mede te werken tot de grootsche taak van het Verbond, die er hoofdzakelijk in bestaat voortdurend in ons land de rechtstoepassing te verbeteren, het rechtsbewustzijn te verfijnen en te veredelen en met angstvallige bezorgdheid te waken over dit onschatbaar patrimonium: de hooge waardigheid van de Balie.

Op dit gebied is in de toekomst geen onderscheid meer denkbaar tusschen alle advocaten van ons land, welke ook hun levensbeschouwing of hun moedertaal weze. In deze sfeer lossen zich alle tegenstellingen op tot een grootsch samenhoorigheidsgevoel. En het zal de eer zijn van het Verbond der Belgische Advocaten die innige verstandhouding tusschen al de confraters van ons land, met het oog op een hogere doelstelling, te hebben mogelijk gemaakt en te hebben verwezenlijkt.

Met dit gelukkig gebeuren voor oogen, zou ik toch verder willen zien dan dezen heuglijken dag. Naast de zoo gezaghebbende

stemmen die hier het prachtig verleden van het Verbond der Belgische advocaten hebben verheerlijkt en die de vijftig jaren van taaien strijd en arbeid die thans voorbij zijn, hebben herdacht, zou ik van mijn kant vooral willen wijzen op de ontzaglijke toekomstmogelijkheden die voor het Verbond in de komende tijden zijn weggelegd, en op het oneindig breede veld dat zich opent voor zijn werkzaamheid.

Want het is mijn innige overtuiging dat deze komende tijd het verleden zal in de schaduw stellen en dat de nieuwe periode, die thans ingaat, nog rijker en vruchtbaarder zal zijn dan de vorige. Immers juist door de volstreckte eerbiediging en waardeering van eigen taal en aard bij elk van ons, zal de verstandhouding oneindig grooter worden dan ze ooit in het verleden geweest is, zal er door allen, zonder onderscheid, met eenzelfde liefde gewaakt worden over een gemeenschappelijk erf, en zal er met eenzelfde hartstocht worden gebouwd aan een breeder confraterneel bewustzijn, terwijl elk onzer zich nog dieper doordrongen zal gevoelen van hetzelfde ideaal van Recht en Gerechtigheid, dat wij allen in gelijke mate te dienen hebben.

Wat opent dit toekomstbeeld ons heerlijke horizons! En hoe gelukkig zullen onze Vlaamsche confraters niet bereid staan om in trouwe samenwerking op te rukken ter verovering van die lichtende verten!

In den blijden jubel van dezen dag moge het gemoed van elk onzer gestaald worden om voort te schrijden op den ingeslagen weg, in het volle besef van onze respectievelijke behoeften en verplichtingen, doch tevens in volle onvoorwaardelijke overgave aan ons aller gemeenschappelijk ideaal, de vervulling van de hooge en edele zending der Balie.

TRAUMATISCHE SCHRIKREACTIES EN TRAUMATISCHE NEUROSE

De psychopathologische toestanden die na een ongeval voorkomen kunnen en die geen ware geestesziekten zijn of geen bijverschijnselen van een in wezen lichamelijk lijden, zijn al dan niet door de schrik verwekt, zijn of schrikreacties of zijn wat traumatische neurose (sinistrose) wordt geheeten.

DE SCHRIKREACTIES

De pathologische schrikreacties zijn te herleiden tot het schrikdelier, het vasomotorisch-neurotisch symptomencomplex en de psychische shock.

Het *schrikdelier* (schrikpsychose, emotiepsychose) is een benevelingstoestand waarin

doellooze handelingen worden gesteld, het gedrag dom en kinderachtig is, waarin soms onweerstaanbaar op de vlucht wordt geslagen, soms gehoorshallucinaties voorkomen en ook al eens katatonische verschijnselen. Het is vrij zeldzaam, wordt alleen door zeer erge ongevallen verwekt en dan steeds dadelijk of ten laatste na een latentietijd van enkele uren. De prognose ervan is gunstig, na enkele uren of dagen is de geaccidenteerde terug normaal.

Het *vasomotorisch-neurotische symptomencomplex* (schrikneurose) is een toestand gekenmerkt door vasomotorische en door neurotische verschijnselen; de vasomotorische zijn: versnelde en labiele pols, verhoogde peesreflexen, sterk rood worden van de mechanisch geprikkelde huid, overvloedige zweetsecretie, soms tremoren; de neurotische zijn: gejaagdheid en slaapproornissen. Deze toestand is alleen dan pathologisch wanneer hij weken aanhoudt; hij treedt gewoonlijk dadelijk na het ongeval op, kan echter ook door affektstupor of door paradoxale euphorie worden voorafgegaan. De prognose is gunstig.

De *psychische shock* is gekenmerkt door uitgesproken bleekheid, koud zweet, gecyanoseerde lippen, doffe oogen, mydriatische en traag-reageerende pupillen, koude extremiteiten, kleine snelle en vaak onregelmatige pols, oppervlakkige en versnelde respiratie, oligurie of anurie, hypothermie. Steeds is het bewustzijn gestoord, er is bewusteloosheid of torpor. Zooals het v. n. symptomencomplex kan ook de shock door affektstupor of door paradoxale euphorie worden voorafgegaan. Zelden heeft hij een doodelijke afloop, maar hij kan, ook wanneer hij slechts onvolledig is, gevolgd zijn door apathie, ziekelijke opgewektheid, amnesie voor de jongste indrukken. Ook trophische stoornissen kunnen na de shock voorkomen, stoornissen in de nagelgroei, vertraagde consolidatie van een breuk, plotseling grijs worden of uitvallen van het haar, acuut gewichtsverlies.

Als pathologisch wordt niet aangezien de zoo vaak voorkomende affektstupor die een voorbijgaande splijting is van de verstandelijke activiteit en de affectieve, zoodat de geaccidenteerde alleen nog intellekt schijnt te hebben en geen gevoelens meer. Zijn evenmin pathologisch het braken van schrik, het door-de-beenen-zakken, sfincterstoorissen, het bruuske inzetten of ophouden der menstruatie; zelfs oedeem en urticaria kunnen bezwaarlijk als pathologisch

worden beschouwd. Wat de traumatische hysterie betreft, de oorlog heeft geleerd dat schrik niet meer dan een kortstondig accident verwekken kan; hij doet het meestal in het kader van een schrikdelier.

DE TRAUMATISCHE NEUROSE

Geaccidenteerden met traumatische neurose zijn geaccidenteerden die uitsluitend of hoofdzakelijk beschadigd voorkomen op grond van verschijnselen die zich als loutere beijveringen naar ziektevertoon voordoen; geaccidenteerden die niet anders zouden bevonden worden moesten ze als gezonden er naar streven om voor zieken door te gaan. De opvallendste verschijnselen die ze vertoonen zijn: oncontroleerbare klachten of klachten die bij de controle fel overdreven zooniet heelemaal ongegrond schijnen; een mimiek en een houding als van iemand die zich inspant om medelijden te verwekken; verlammingen en kontrakturen zooals bij actief verzet tegen bewegen, strekken en buigen; precies als gemaakte flauwten en insulden; stoornissen in het geheugen, in de orientatie en van de eigenlijke intelligentie die we aantreffen bij iemand die zich heeft voorgenomen amnestisch gedorienteerd of dement te doen.

Hoe het ongeval deze zonderlinge verschijnselen verwekt? Stellig niet als lichamelijk trauma, niet door lichamelijke letsels. Het zijn immers verschijnselen die practisch nooit na zware ongevallen voorkomen, verschijnselen die schier nooit op erge of gevaarlijke, maar integendeel schier uitsluitend op lichte en onbeduidende verwondingen volgen, precies daar ontsaan dus waar verwikkelingen het meest onwaarschijnlijk of het meest ondenkbaar zijn. Ook zijn het verschijnselen die bij louter psychisch getraumatiseerden kunnen voorkomen, bij afwezigheid van welkdanige lichamelijke beschadiging. Een halve eeuw lang heeft men bij de traumatische neurose speciale organische letsels aanvaard, maar, voor zooverre het als een gescheurde of een uitgerokken dura mater geen loutere verbeeldingsproducten waren, steunden ze op onschuldige anomalieën, of op door het onderzoek hetzij emotief hetzij suggestief verwekte verschijnselen, of op eenvoudige gevolgen van de beijveringen naar ziektevertoon. Waren onschuldige anomalieën: bradycardie, tachycardie, labiele pols, hooge of lage bloeddruk, verhoogde peesreflexen, onstandvastige verminderde of afwezige huidreflexen, opgeheven slijm-

vliesreflexen, anisochorie; waren door het onderzoek emotief verwekte verschijnselen: bradycardie, tachycardie, labiele pols, hooge of lage bloeddruk, versterkte peesreflexen, dermatisme, versnelde respiratie, vermeerderde zweetsecretie; waren door het onderzoek suggestief verwekte verschijnselen: vernauwing van het gezichtsveld, allerlei stoornissen van het gehoor, van de smaak, van de reuk; waren eenvoudige gevolgen van de beijveringen naar ziektevertoon: door immobilisatie verwekte cyanose der extremiteiten, spier- en beenderatrophiën.

Het is ook niet als psychisch trauma dat het ongeval de neurose verwekt. Het sterkst psychotraumatiseerend zijn immers de zware ongevallen, die ongevallen dus waarop practisch nooit een neurose volgt; de neurose volgt practisch alleen op de ongevallen met onbeduidende of zonder psychische beschadiging. Moesten de ongevallen haar psychotraumatiseerend verwekken, dan moest de neurose ongemeen frekwent en erg zijn na rampen als daar zijn aardbevingen; wat niet het geval is, na de ontzettende aardbeving van Messina met haar meer dan honderd duizend gekwetsten werd niet één ware neurose vastgesteld.

Het is als voorval dat ziekte vergoedt dat het ongeval de neurose verwekt. Het eerste onder de vele bewijzen hiervan is dat de ongevallen niet stéeds de neurose verwekt hebben en dat ze om zulks te doen op de verzekeringswetten hebben gewacht, hebben gewacht tot ze ziekte vergoeden konden. Dit leeren ons voor Frankrijk de bevindingen van een neuroloog als Charcot, voor Duitschland de bevindingen van chirurgen als Bruns, Kocher en Krönlein; voor Oostenrijk de statistieken en Hönig en Braun, voor Italië deze van Kühner en Zunger, voor Engeland deze van Thorburn, voor Griekenland de bevindingen van Yakris. Hiermede is nu geenszins gezegd dat de neurose vroeger heelemaal niet voorkwam. Sporadische gevallen zijn er stellig geweest, doch die bewijzen niet dat het ongeval ook wanneer het niet vergoedt de neurose verwekken kan; wat die enkele gevallen bewijzen is dat een ongeval ook wanneer het niet geldelijk vergoedt de neurose kan verwekken, dat er geaccidenteerden zijn die zich tevreden kunnen stellen met of die eenvoudig aansturen op ontslag van alle of van zekere arbeid, die zich vergoed achten wanneer ze als werkman vroeg in het hospice geraken, als boerenzoon alleen nog de koeien te wachten hebben en naar de markt te gaan, als

boerendochter alleen nog naaiwerk te doen krijgen. Voor de overgrootte meerderheid der menschen echter moet een vergoeding geldelijk zijn en geldelijk kan het ongeval pas sinds de verzekeringswetten er zijn vergoeden, en zoo komt het dat de neurose vóór deze wetten een zeldzaamheid was, slechts sporadisch voorkwam.

Was het niet waar dat de neurose vóór de verzekeringswetten practisch niet voorkwam, dan zou het niet mogelijk zijn dat de neurose thans practisch alleen bij verzekerden voorkomt. Iets waaraan we niet twijfelen mogen. «Im Gegensatz zu der ungeheuren Zahl von Männern und Frauen die der Neurologe und Psychiater dauernd untersuchen und begutachten muss, weil sie Entschädigungsansprüche wegen angeblich nervösen Unfallfolgen stellen, ohne dass eine organische Schädigung nachweisbar ist, sehen wir Leute mit rein funktionellen nervösen Beschwerden nach Unfällen, für die keine Entschädigungsanspruch besteht, kaum jemals, und zwar weder in der privaten Sprechstunde, noch in den Kliniken oder Polikliniken.» Aldus het besluit van prof. Ewald Stier na vijf en twintig jaren expertise.

“ Een tweede bewijs dat het ongeval als voorval dat ziekte vergoedt de neurose verwekt, is het feit dat de neurose practisch nooit bij zwaar-geaccidenteerden voorkomt, dus niet voorkomt wanneer ze er voor 't bekomen van de vergoeding niet noodig is, wanneer de geaccidenteerde deze door zijn verwondingen zelf verkrijgt.

“ Een derde bewijs: de neurose verdwijnt pas maar dan steeds met de oplossing der vergoedingskwestie. Wordt hem een jaarlijksche vergoeding toegekend, geniet hij een rente zoolang hij ziek is, dan blijft de geaccidenteerde ziek; wel gebeurt het dat hij zich als merkkelijk verbeterd gedragen gaat, maar telkens hij hierdoor gevaar loopt zijn rente te verliezen, hervalt hij. Wordt echter de geaccidenteerde ineens vergoed en zonder uitzicht op welkdanige verdere vergoeding (Kapitalabfindung), dan zet de genezing altijd in en wordt ze binnen afzienbare tijd volledig. «Trotz aller Aufforderungen in ärztlichen Vereinen und Zeitschriften, mir einen einzigen Fall ungeheilter, erwerbsbeschränkter Unfallsneurose nach Kapitalabfindung zu zeigen, und trotz Zahlreicher eigener weitere Nachforschungen über das Endschiedsal neuerer Fälle, ist mir bisher immer noch keine solche Ausnahme begegnet oder mitgeteilt worden.» Aldus het getuigenis van prof. Naegeli.

Een vierde bewijs : in sommige landen werd de neurose vroeger gemakkelijk en flink vergoed, thans moeilijk en gering; in die landen nu is de neurose veel zeldzamer geworden. Aldus is het geschied in Zwitserland, Duitschland en Italië. Uit een rapport van de verzekeringsmaatschappij Zürich aan prof. Hoche : «Dadurch sind in der Schweiz... die Neurosen bis auf ganz vereinzeltten Fälle verschwunden ! Versuche werden nur noch von Ausländern durchzuführen versucht, in deren Staaten durch die Begutachtungspraxis und Rechtsprechung die weitverbreite Anschauung gebreitet worden is, eine Unfallsneurose gebe Ansprüche auf Entschädigung für dauernde und hochgradige Erwerbsunfähigkeit.»

Een vijfde bewijs : Ook andere dan verkeers- en werkongevallen kunnen de neurose verwekken en ook deze doen het als voorval dat ziekte vergoedt, als voorval dat zieken voordeel bezorgt.

Zeer frekwent is de neurose bij de soldaten uit de wereldoorlog geweest; dat nu de opgelopen lichamelijke en psychische beschadigingen haar niet als trauma verwekten, maar wel als gelegenheid om ermede voordeel te doen, om ermede aan het gevaarlijke front te ontsnappen, dat blijkt uit de vaststelling dat de neurose practisch nooit bij krijgsgevangenen is voorgekomen noch bij zwaarverminkten d. i. bij soldaten wien geen front meer te wachten stond. En zoolang men in het Duitsche leger de neuroselijders zacht behandelde, ze vertroeteld in de lazaretten liet liggen, of ontslagen naar huis stuurde, zoolang genazen er schier geen en steeg het aantal neurosen met de dag. Maar toen men ze hard aanpakken ging, ze niet meer rustig te bed liet liggen, ze niet meer ontsloeg maar bewerkte met krachtige electrische stroomen, ze van 's morgens tot 's avonds turnen en marcheerden deed, ze dagin daguit in 't bad stopte, het voordeel dus ongemeen gering ging maken, toen gingen er velen genezen en slonk het aantal neuroselijders tot op een derde. En toen de oorlog uit was, toen ging ook het laatste derde genezen.

Dus : het is niet als schadelijk voorval dat het ongeval de neurose verwekt, maar als vergoedbaar vooral; de neurose is niet het gevolg van de door het ongeval toegebrachte schade, maar van de door het ongeval geschapen gelegenheid om wegens ziekte vergoed te worden.

En, wat ongemeen gewichtig is, zoo blijkt het

dat traumatische neurotiekers geen recht op schadeloosstelling kunnen laten gelden. Hij die verantwoordelijk voor het ongeval is, kan onmogelijk voor de neurose verantwoordelijk worden gesteld. Schuld aan de neurose zou hij hebben, moest de wil of de verplichting ongevalsschade te vergoeden onvoorzichtig, ongeoorloofd of misdadig kunnen zijn. Wat non-sens is.

Het ongeval verwekt de neurose door de vergoedbaarheid zijner schade, maar niet alle geaccidenteerden worden neurotiekers, dus is de vergoedbaarheid niet de eenige voorwaarde en helpt de geaccidenteerde de neurose tot stand te komen. Hij kan zulks uit hebzucht doen. De geaccidenteerde die weet dat ongeval ziekte vergoedt, is iemand die zich in de gelegenheid weet gebracht om mits ziekteverschijnselen een voordeel te doen; is hij nu hebzuchtig dan exploiteert hij die gelegenheid en beijvert hij zich om ziektesymptomen te vertoonen, gedraagt hij zich als zieke.

De neurose uit hebzucht moet ongemeen frekwent zijn. Het is verkeerd niet aan hebzucht te denken daar waar de geaccidenteerde lastige bijveringen vertoont of waarlijk lijden gaat. Ten eerste toch kan de hebzuchtige terecht oordeelen dat hij meer verdienen zal wanneer hij als erg ziek wordt erkend dan wanneer men hem als licht beschadigd aanziet. Ten tweede zal het wel gebeuren dat de hebzuchtige, toen hij er toe overging, zich het ziek-doen als van korten duur, gemakkelijk en stellig doelmatig voorstelde, maar helaas ondervinden moest dat het bleef duren maanden en jaren, en dan kan het moeilijk anders of het geforceerde en misschien wel nutteloos ziek-doen waaraan hij uit verlegenheid geen einde kan stellen, wordt zeer pijnlijk, maakt hem droefgeestig en prikkelbaar, ontnemt hem den eetlust en belet hem te slapen. Het is ook niet omdat de geaccidenteerde zich op eigen kosten onderzoeken en behandelen laat dat hij geen hebzuchtige zijn zou; hij kan het eenvoudig doen om te misleiden. We mogen ons ook op de moraliteit van de geaccidenteerde niet al te veel verlaten. Behalve dat schijn vaak bedriegt is het ook waar dat de geaccidenteerde die uit hebzucht naar het voordeel streeft lang niet een schurk en een gemeene afzetter moet zijn. Om enkele duizenden die zoo goed van pas komen, die misschien uit een vervelende of netelige toestand redden, te ontnemen aan de Staat die er niets onder lijden zal, die zelf dagelijks milioe-

nen vergooit, om dat te doen moet men lang niet alle eerlijkheidsgevoel verloren hebben en houdt men niet op een vrij deftig en korrekt burger te zijn. Evenmin om het bij een Verzekeringsmaatschappij te doen die overal pronkt met haar fabuleus kapitaal, die op hare beurt verzekerd is, waarover zooveel kwaad wordt verteld. Tegenover Staat en Verzekeringsmaatschappijen zijn de meeste mensen zonder scrupules, en als zooveel niet neurotisch reageeren is het niet zoozeer omdat ze minder oneerlijk zijn, maar omdat ze meer gehecht zijn aan de gezonde en natuurlijke levenswijze, terugschrikken voor het stilleggen van de geliefde dagelijksche taak, voor het onderbreken van het normale contact met vrienden en burens, voor het afloopen van dokters en advocaten. Velen zijn vrij oneerlijk maar worden geen neuroselijders omdat ze wetende zijn omtrent de eventuele moeilijkheden en ontgoochelingen; tal van geaccidenteerden zijn uit onwetendheid tot de neurose overgegaan en moeten zich bitter beklagen ooit begonnen te zijn. Ten slotte kan ook de invloed van hebzuchtige huisgenooten en oneerlijke raadgevers zich laten gelden.

Maar niettegenstaande dit alles is het moeilijk denkbaar dat alle geaccidenteerden uit hebzucht zouden reageeren; ook wanneer we aannemen moeten dat hebzucht de mythomane aanleg niet uitsluit en de hebzuchtige diensvolgens in zekere mate onweerstaanbaar en overtuigd de zieke spelen kan. Wat drijft de geaccidenteerden die niet uit hebzucht rea-

geeren in de neurose? Misschien wel onverstand. Er zijn mensen die tegen alle evidentie en alle gezond begrip in, rotsvast meenen dat een ongeval, vooral een slag op het hoofd, onvermijdelijk schaden moet. We mogen ons misschien voorstellen dat die mensen, wanneer ze niet verzekerd zijn, een afwachtede houding aannemen en niet meer doen dan latere kwalen ten onrechte aan het ongeval wijten. Zijn ze verzekerd dan kan 't er anders toegaan; een verzekerde die rotsvast meent dat hij beschadigd is, meent onvermijdelijk rotsvast dat hij recht op schadeloosstelling heeft en kan niet anders dan zijn recht te laten gelden, en wanneer hij dat doet, dan dwingt hij zich, aan anderen en aan zichzelf, te bewijzen dat hij ziek is, dan dwingt hij zich ziek te doen; eens in 't bezit van de vergoeding, blijft hij nog wel meenen beschadigd te zijn, maar de bewijzen hiervan zijn er niet meer noodig en blijven achter.

Nu, of de geaccidenteerde uit hebzucht reageert, of uit onverstand, of uit wat ook, practisch heeft dat geen belang. Niet meer dan de oneerlijke kan de eerlijke neurotiek eenig recht op schadeloosstelling laten gelden; al zoo min als bij de oneerlijke geaccidenteerde heeft bij de eerlijke het ongeval als schadelijk voorval de neurose verwekt; zooals bij de oneerlijke is bij de eerlijke de neurose een gevolg van de door het ongeval geschapen gelegenheid om wegens ziekte vergoed te worden.

Dr. Karel VAN ACKER
Gent.

KRONIEK VAN HET NEDERLANDSCHE RECHTSLEVEN

September - October 1936

De afgelopen twee maanden hebben niet zoo heel veel belangrijke verschijnselen op juridisch gebied opgeleverd.

Van tot stand gekomen wetten is vooral van belang de wet van 1 Augustus 1936 (Staatsblad N° 204) tot herziening der voorschriften nopens de toelating om kosteloos te procederen. Het voornaamste van de wet, die na lange parlementaire behandeling het Staatsblad heeft bereikt en die nog niet in werking is getreden, is, dat zij naast de mogelijkheid van kosteloos procederen die van procederen tegen vermin-

derd tarief in het leven roept. Hiermede is aan een sinds lang gevoeld bezwaar tegemoet gekomen. Zeer velen waren er, die kosteloos procederen en voor wie de normale proceskosten ook inderdaad zeer drukkend zouden zijn geweest, doch die geenszins tot alle betaling buiten staat waren. Daartegenover stond een andere, waarschijnlijk veel kleinere categorie, die uit standsoverwegingen van de aldus wel heel ruim opgevatte pro Deo procedure geen gebruik wilden maken en dus gedwongen was de kosten op zich te nemen, die voor hun betaalkracht

onevenredig hoog waren. Voor beide categorieën zal voortaan het procederen tegen verminderd (half) tarief een redelijker oplossing zijn. De stukken betreffende het tot standkomen van de wet zijn onder N° LXI in de Wetgevingsbijlagen van het Ned. Juristenblad opgenomen.

Van de wetsontwerpen vermeld in de vorige kroniek zijn wet geworden : dat betreffende het luchtvervoer (Wet van 10 September 1936, Stbl. N° 523) en dat tot het verbieden van particuliere weerkorpsen (Wet van 11 September 1936, Stbl. 206). De eerste wet (Bijlage N.J.B. 146) geldt voor de gevallen, waarin het verdrag van Warschau niet van toepassing is en sluit in zijn inhoud nauw aan dit verdrag aan. Men zie over deze wet Mr J. M. Kan, op blz. 867 van den loopenden jaargang van het Ned. Juristenblad.

Het loslaten door Nederland van den gouden standaard heeft de in dergelijke omstandigheden gebruikelijke wetgevende maatregelen medegebracht. Te noemen vallen de Wet van 30 September 1936 (Stbl. N° 101) betreffende verbod van uitvoer van gouden munt en goudmuntmateriaal (Bijlage 161), de Wet van 30 September 1936 (Stbl. 403) houdende eenige voorzieningen in verband met de buitengewone omstandigheden ten aanzien van de wisselkoersen op het buitenland. (Bijlage 162) en Wet van 30 September 1936 (Stbl. 639 D) houdende tijdelijke maatregelen tot het tegengaan van prijsopdrijvingen (Bijlage 163).

Als nieuw aanhangig gemaakt wetsontwerp verdient vermelding dat betreffende de ruilverkaveling (Bijlage 166).

De rechtspraak bracht in de beide maanden, waarover deze kroniek loopt geen beslissing over vragen van den eersten rang.

Voor verschijnselen op het gebied der wetenschappelijke literatuur is in een kroniek zelden plaats. De rol die een boek in de ontwikkeling der wetenschap speelt, blijkt gewoonlijk eerst op den duur. Toch zijn er ditmaal een tweetal publicaties, waarvan de vermelding hier op zijn plaats is. Het eene is 't werk «Strafvordering» van den Leidschen hoogleeraar Mr J. M. van Bemmelen. Tot dusver beperkte de literatuur over het sedert 1926 geldende wetboek zich voornamelijk tot werken uit den tijd dat dit werd ingevoerd. Het werk van v. Bemmelen is het eerste vooral voor studenten bestemde boek, waarin de zeer rijke rechtspraak op het wetboek, die dikwijls anders is dan men ten tijde der invoering verwacht zou hebben, is verwerkt.

De andere hier bedoelde publicatie is de inaugurele rede van den nieuwen hoogleeraar in het staatsrecht aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, Mr. Dr. G. van den Bergh, getiteld «De democratische staat en de niet democratische partijen». De hoogleeraar betoogt, dat het democratisch beginsel niet als consequentie het onbelemmerd laten eischt van die partijen, die, zij het met wettige, dus democratische middelen de democratie willen afschaffen, en voorts dat dergelijke partijen, die indien zij de macht in handen zouden hebben, onvermijdelijk met den parlementairen regeeringsvorm ook in vele opzichten de persoonlijke vrijheid zouden moeten opheffen, beschouwd zouden moeten worden als vereenigingen, die volgens art. 3 van de Wet op het recht van Vereeniging en Vergadering, wegens haar streven in strijd met de goede zeden verboden zijn. Het laatste woord zal over de aldus opgeworpen vraag, nog wel niet zijn gezegd.

Mr G. LANGEMEIJER.

HET STATUUT DER REFERENDARISSEN BIJ DE RECHTBANKEN VAN KOOPHANDEL

In het jaar 1937 zullen de mandaten der Rechter bij de Rechtbanken van Koophandel moeten vernieuwd worden. Bij het Departement van Rechtswezen schijnt wel het inzicht te bestaan tegen dien tijd grondige wijzigingen aan de samenstelling onzer consulaire Rechtbanken te brengen.

In bevoegde kringen zijn dikwijls stemmen

opgegaan om de afschaffing te bekomen der uitzonderlijke rechtscolleges en in 1932 werd op de vergadering der Federatie van de Belgische advocaten, te Namen gehouden, een wensch in die richting naar voor gebracht.

Nog onlangs schreef onze geëerde Confrater Mster. van Reepingen in le «Journal des Tribunaux» (nr van 4 October 1936) :

« Dans un pays où les citoyens sont égaux devant la loi nous ne trouverons jamais salulaire, qu'en certains arrondissements, des citoyens soient soustraits à leurs juges ordinaires, par cela seulement que leurs débiteurs font profession de négoce. Nous ne trouverons jamais sage que les incompatibilités rigoureuses autant que les conditions de capacité exigées des Magistrats de carrière semblent futiles quand il s'agit de juridictions d'exception ».

Tegen de afschaffing der Rechtbanken van Koophandel verzet zich echter de tekst van art. 105 der grondwet.

De redenen die men aangehaald heeft om de Rechtbanken van Koophandel grondwettelijk verplichtend te maken zijn naar ons oordeel niet steekhoudend, maar de grondwet is imperatief.

Het zelfde artikel laat echter aan de wet over «de inrichting de bevoegdheid, de wijze van benoeming van de leden dier Rechtbanken en het bepalen van den duur van hun ambt.

« Rebus sic stantibus » schijnt er thans eensgezindheid te bestaan bij alle juristen en ook in vele rechtbanken van Koophandel om het voorzitterschap dier Rechtbanken toe te vertrouwen aan een «bestendig element», d. w. z. den Referendaris.

In dien zin heeft zich onlangs uitgesproken de Commissie voor Staatshervorming samengesteld in den schoot der beide Vlaamsche groepen van Kamer en Senaat.

Een der meestgezaghebbende leden der Belgische Balie, Oud Stafhouder Hennebicq, kwam pas enkele weken geleden onomwonden met deze gedachte vooruit «donner aux référendaires la dignité qui leur revient logiquement c'est à dire la présidence des chambres». (Journal des Tribunaux 1 November 1936).

Er is thans in de wijze waarop de Rechtbanken van Koophandel hunne hooge functies uitoefenen een tegenstrijdigheid tusschen schijn en werkelijkheid.

Eenieder weet dat de Referendaris in feite de leiding heeft van dit rechtscollege. Er zijn schier geen zaken waar zich geen rechtsbetwistingen voordoen die hij alleen op te lossen heeft, en het is ook een publiek geheim dat hij het is die de vonnissen door de Rechtbank uitgesproken in hun «rechtskleedje» tooit.

Waarom zou hij dan ook niet met de feitelijke de nominale verantwoordelijkheid dragen ?

Waarom moet hij thans — hij die de eenige beroepsrechter bij de rechtbank is — op officiële vergaderingen — volgens een voor hem onwaardig protocol aan het einde van 't gezelschap worden «gerelegeerd» ?

Vele rechtbanken wenschen deze hervormingen — alleen in zekere groote centra schijnt er eenige tegenstribbeling te zijn ontstaan.

Eigenliefde — hoe groot ook de onbaatzuchtige verdiensten mogen zijn van diegenen die ze koesteren — moet wijken voor het algemeen belang.

Wij hielden er aan ook in dit Tijdschrift van de Vlaamsche Juristen, met deze enkele beschouwingen, eene lans te breken ten gunste eener hervorming, die algemeen wordt gewenscht omdat eenieder overtuigd is dat de goeden gang en het aanzien van het Consulaire gerecht er alles bij te winnen heeft.

Het Parlement is ongetwijfeld voor deze hervorming gewonnen.

Wij betrouwen op de bezorgdheid van den heer Minister van Justitie, om spoedig in dien zin de samenstelling der Rechtbanken van Koophandel te doen wijzigen en aan de Referendarissen het Statuut te bezorgen dat overeenkomt met de groote verdiensten die zij zich tot hiertoe hebben verworven en met het welbegrepen belang van alle rechtsonderhoorigen waarvan de geschillen aan deze Juridictie onderworpen zijn.

Prof. P. M. ORBAN

VLAAMSCHE JURISTEN ABONNEERT U OP
HET "RECHTSKUNDIG WEEKBLAD" !!!

RECHTSPRAAK

Nr 63.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

10e Kamer. — 7 November 1936.

Voorzitter : Graaf de Lichtervelde.

Raadsheeren : HH. Van Laethem en De Beus.

Op. Min. : Mr Van Durme, adv.-generaal.

Pleiters : Mrs Van Den Berghen, Tant en De Vis.

BURGERLIJKE PARTIJ. — NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELG. SPOORWEGEN. — WERKMANS SLACHTOFFER VAN EEN ONGEVAL. — EISCH EX DELICTO ONTVANKELIJK.

De Naamlooze Maatschappij van Belgische Spoorwegen is ontvankelijk in hare aanstelling als Burgerlijke partij om de schade op te eischen die zij heeft geleden door het verlies der werkprestaties die zij heeft moeten derven ter oorzaak van de werkonbekwaamheid van haar aangestelde, onbekwaamheid die geen rechtstreeksch gevolg was van een ongeval indien haar eisch gesteund is niet op contractuele verbintenissen bestaande tusschen haar en den werkmans, noch op in de plaatsstelling maar op het feit dat hij zelf ex delicto schade heeft geleden.

Staes en N. M. B. S. t/ Op. Min. en Jennes.

I. Wat den eisch betreft van de burgerlijke partij Staes Jan Baptist :

Aangezien de sommen door den eersten rechter toegekend billijk zijn geschat geworden en dienen behouden te blijven.

II. Wat de eisch betreft van de burgerlijke partij Naamlooze Maatschappij der Belgische Spoorwegen :

Aangezien deze partij haren eisch niet steunt op de contractuele verbintenis, bestaande tusschen haar en het slachtoffer en het niet krachtens de in de plaatsstelling is dat zij van betichte de sommen terug vordert welke zij als patroon aan haar werkmans heeft moeten uitbetalen gedurende de werkonbekwaamheid tot werk die deze heeft ondergaan, maar dat zij haren eisch steunt op het feit dat zij zelf ex delicto schade heeft geleden, bestaande in het verlies van de werkprestaties die zij heeft moeten derven ter oorzaak van de werkonbekwaamheid tot werk van haar werkmans, welke werkonbekwaamheid een rechtstreeksch gevolg was van het ongeval;

Aangezien de eisch bijgevolg ontvankelijk is (zie Verbreking, 25 Febr. 1936, Pasicrisie 1936, I, 165) en bovendien gegrond ten beloope van de sommen die door den eersten rechter werden aangenomen;

III. Wat betreft de eisch van de burgerlijke partij Leopold Staes :

Gezien het deskundig verslag van den heer wetsdokter Aerts, van Leuven, waarover partijen akkoord gaan;

Aangezien de zaak thans in staat van wijze is;

A. Aangezien de som van 3655 frank, door den eersten rechter in aanmerking genomen voor schade aan kleederen, geneeskundige behandeling, enz., dient vermeerderd te worden met de som van 800

frank, eereloon van den deskundige en bijgevolg deze schadepost dient gebracht te worden tot de som van $(3655 + 800) = 4455$ frank;

B. Onbekwaamheid tot arbeid :

Aangezien de burgerlijke partij Staes Leopold haar jaarlijksch loon schat op 15520 frank, terwijl betichte dit loon op slechts 11520 fr. berekent;

Aangezien rekening houdend van alle elementen dat loon billijk kan geschat worden op het gemiddeld bedrag van 12500 frank 's jaars;

Aangezien de vergoedingen wegens werkonbekwaamheid tot arbeid op grond daarvan billijk als volgt dienen berekend te worden :

Volledige werkonbekwaamheid gedurende $3 \frac{1}{2}$ maanden : $3,5 \times 12500 : 12 = 3645$ frank;

Gedeeltelijke werkonbekwaamheid aan 50 % van 16 Januari 1936 tot 27 Augustus 1936 of 224 dagen : $50 \times 12500 \times 224 : 365 \times 100 = 3835$ frank;

Bestendige werkonbekwaamheid aan 25 % : $14.828 \times 25 \times 12.500 : 100 = 46.337,50$ fr.;

C. Zedelijke schade :

Aangezien de zedelijke schade billijk kan geschat worden op de som van 7.500 frank;

Aangezien het geheel bedrag van de schadevergoeding toe te kennen aan de burgerlijke partij Staes Leopold bedraagt : $(4455 + 3645 + 3835 + 46.337,50 + 7500) = 65.772,50$ frank;

Aangezien het niet gebleken is dat de provisioneele vergoeding van 10.000 frank door den eersten rechter toegekend reeds werd uitbetaald; en zij bijgevolg van het geheele bedrag niet moet afgetrokken worden;

Om deze beweegredenen,

Het Hof,

Beslissende over de strafvordering :

Gezien de wetsbepalingen in het bestreden vonnis aangehaald alsook art. 211 van het strafvorderingswetboek, art. 24, wet van 15 Juni 1935, aangeduid ter zitting door den heer Voorzitter;

Bevestigt het bestreden vonnis;

Uitspraak doende over de eischen der burgerlijke partijen :

Alle andere of strijdige conclusies van de hand wijzende :

Wat betreft de partijen Staes Jan Baptist en de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen :

Bevestigt het bestreden vonnis;

En wat betreft de burgerlijke partij Staes Leopold,

Veroordeelt betichte aan deze partij te betalen, als schadevergoeding de som van 65.772,50 frank waarvan 4455 frank met de vergoedende intresten sedert den dag van het ongeval en de gerechtelijke intresten sedert den 15 Februari 1936 en het overige van het bedrag met de gerechtelijke intresten vanaf den 15 Februari 1936;

Veroordeelt betichte tot de kosten van het beroep ten opzichte van het Openbaar Ministerie : 107,75 frank; en tot de kosten van eersten aanleg en van beroep ten opzichte van de burgerlijke partij.

Nr 64.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN.

5e Kamer. — 29 October 1936.

Voorzitter : M. Delvaux.

O. M. : M. Tollebeek.

Pleiters : Mrs R. Victor en Braekers.

HYPOTHEEK. — TERUGBETALING DOOR TUSCHENPERSOON. — LASTGEVING. — GELDIGE BETALING.

Een hypothecaire schuldenaar aan wien opgelegd is geworden in de akte van leening dat hij de intresten en de delging van het kapitaal aan een tusschenpersoon diende te betalen met verbod zonder toestemming van dezen tusschenpersoon in andere handen te voldoen, zelfs in deze van de schuldeischers, is geldig bevrijd van zijn schuld in de mate der betalingen welke hij aan den tusschenpersoon heeft gedaan.

Van Dyck t/ Aerts en Cons.

Gehoord partijen in hun middelen en besluiten ;
Gezien de stukken des gedings namelijk de geboekte exploten van 21 April 1936 en 22 Mei 1936, beteekend door het ambt van deurwaarders De Preter en Van Elsacker, beiden te Antwerpen verblijvende ;

Aangezien het uit de bestanddeelen der zaak gebleken is dat bij akte verleden voor Notaris Ooms te Brussel op 31 Juli 1928, aanlegger een zeker bedrag aan verweerder heeft ontleend. Deze leening gebeurde door tusschenkomst van de maatschappij Algemeene Spaar- en Rentebank en het wordt niet betwist dat aanlegger de door hem verschuldigde bedragen aan de bank heeft betaald, die echter naliet deze bedragen aan de schuldeischers over te maken ;

De schuldeischers hebben zich dan tot aanlegger gewend en hem een bevel tot dadelijke uitwinning beteekend ;

Aangezien de huidige vordering strekt te hooren zeggen voor recht dat het voorafgaandelijk bevel tot dadelijke uitwinning nietig is en zonder gevolg moet blijven omdat aanlegger van zijn schuld door de gedane betaling bevrijd is ;

Aangezien aanlegger beweert dat de betalingen door hem aan de Algemeene Spaar- en Rentebank hem ook bevrijden ten opzichte der schuldeischers, dat zijn zienswijze gesteund is op de hiernavermelde bedingen die in den notarieelen akt voorkomen : Gezien de solidariteit op zich genomen door de Algemeene Spaar- en Rentebank geven de geldschieters haar onwederroepelijk volmacht te zorgen dat de schuldenaars onder letter A. de verplichtingen uit hoofde dezen akt nauwkeurig volbrengen en uitvoeren, tegen hen alle maatregelen te nemen die zij zal noodig achten om de schuldeischers belangen te vrijwaren. «Verder» de ontleener onder letter A verbindt zich verder aan de geldschieters geen betaling te doen zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de Algemeene Spaar- en Rentebank, enz. ;

Aangezien uit deze clausulen spruit :

1°) dat er een bijzondere lastgeving door de schuldeischers werd gegeven ten einde na te gaan of de schuldenaar zijn verbintenissen vervulde, namelijk te zorgen voor de betalingen der intresten enz. en ook dat het aan aanlegger verboden was zijn schuld te vereffenen in handen van de schuldeischers ;

Aangezien verweerders tevergeefs inroepen dat het verbod van in verweerders handen te betalen « een res inter alios acta » daarstelt, immers waren de schuldeischers handelende partij in deze overeenkomst, en uit de economie van het kontrakt en uit het feit dat gedurende jaren de betalingen zijn geschied zonder eenig protest in handen van de bank dient besloten te worden, dat de schuldeischers de gedane betalingen als geldig en bevrijding hebben aanzien ;

Aangezien verweerders nog aanvoeren dat volgens het stelsel van aanlegger er maar een schuldenaar overblijft als wanneer de solidariteit uitdrukkelijk bedongen werd en een voorwaarde « sine qua non » van het kontrakt daarstelt ;

Aangezien er geen sprake kan zijn de voorziene solidariteit te betwisten welke steeds bestaat zolang geen van beide schuldenaars de schuld niet gekweten hebben, doch hier ter zake is de betaling geschied en gaat het alleen over te weten of door de gedane betaling de schuld uitgedoofd werd ;

Aangezien er nog een twijfel zou bestaan nopens de toedracht der litigieuze clausulen dan nog bij toepassing van artikels 1156 en 1162 B. W. zou deze twijfel ten voordeele van aanlegger moeten uitgelgd worden, hetgeen overigens door de jongste rechtspraak bekrachtigd wordt ;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende ;

Gehoord de heer Tollebeek, substituut van den Prokureur des Konings, in zijn eensluidend advies in openbare zitting gegeven, verleent akte aan verweerder Sneyers q.q. dat hij zich richt naar de wijsheid van de Rechtbank en aan verweerders Aerts en consoorten, dat zij het geding schatten in elk zijner deelen en tegenover elke partij in zake op meer dan 12,500 frank ;

Zegt voor recht dat ingevolge de betalingen welke aanlegger sedert 7 jaar gedaan heeft in handen van de Maatschappij Algemeene Spaar- en Rentebank, hij bevrijd is van schuld tegenover de vier eerste verweerders, diensvolgens zegt dat het voorafgaandelijk bevel van onroerend beslag of van dadelijke uitwinning op 21 April 1936 door het ambt van deurwaarder De Preter beteekend, nietig is en zonder gevolg zal blijven. Doet verbod aan de vier eerste verweerders de gezegde proceduur voort te zetten.

Verklaart het huidig vonnis aan vijfde verweerder gemeen ;

Verwijst verweerders tot de kosten en verklaart het huidig vonnis uitvoerbaar bij voorraad spijs alle verhaal en zonder borg.

Nr 65. BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE
(In beroep)

Tweede Kamer. — 30 October 1936.

Voorzitter : M. Soenen.

Rechters : MM. Kervijn de Marcke ten Driessche
en Deschrevel.

O. M. : M. Matthys.

Pleiters : Mrs Stals en Boedt.

HUWGEEMEENSCHAP. — HANDELSSCHULD DER VROUW VAN VOOR HET HUWELIJK. — BEWIJS-LEVERING.

Art. 1410 van het B. W. brengt geen uitzondering aan de gewone bewijsmiddelen. De handelsschuld eener gehuwde vrouw, van vóór haar huwelijk, mag door alle rechtsmiddelen, in handelszaken toegelaten, bewezen worden.

Nagel t/ Van Gierdegom.

Aangezien het beroep regelmatig is in den vorm. Aangezien de vraag strekt tot betaling eener som van 3.435,10 fr. uit hoofde eener schuld, door Marie Van de Walle, echtgenoot van verweerder in beroep gemaakt, vooraleer zij met dezen laatsten in het huwelijk trad;

Over de ontvankelijkheid der vraag :

Aangezien de eerste rechter de vraag niet ontvankelijk verklaart daar de schuldvordering aan de voorwaarden niet beantwoordt voorzien bij art. 1410 van het B. W.;

Aangezien het hier onbetwistbaar over een handelsschuld gaat; dat bovengemeld art. geene wijziging aan de gewone bewijsmiddelen heeft aangebracht en de schuld diensvolgens door alle middelen, in handelszaken toegelaten, mag bewezen worden; waaruit vloeit dat de vraag ontvankelijk is;

Ten gronde :

Aangezien verweerder in beroep de schuld ontkent, maar het ten genoegen van rechte uit de medegedeelde stukken, en namelijk een reeks aanvaarde wissels, blijkt, dat de vraag gegrond is;

Alhoewel wel is waar verweerder in beroep de echtheid van de handteekens zijner echtgenoot, op de wissels geplaatst, betwist, maar dit stelsel als niet ernstig voorkomt, als wanneer men de wissels in verband stelt met een mondelinge bekentenis der schuld, van Marie Van de Walle uitgaande, en gedaan op 31 Mei 1932.

Om deze redenen :

De Rechtbank omvormt en veroordeelt...

(1) Het vonnis a quo zegde hieromtrent (Vred. Brugge, tweede Kanton, 20-3-1936) : « Overwegende dat art. 1410 van het B. W. bepaalt dat, « de gemeenschap slechts gehouden is tot roerende schulden, door de vrouw vóór het huwelijk aangegaan, voor zooveel deze spruiten uit een akte, vóór het huwelijk in authentieke vorm gepleegd, of vóór hetzelfde tijdstip een zekere dagteekening bekomen hebbende, hetzij door registratie, hetzij door het overlijden van een of meer ondertekenaars der gezegde akte. De schuldenaar van de vrouw, uit kracht van eene akte, geene zekere dagteekening van vóór het huwelijk hebbende, kan de betaling daarvan tegen de vrouw slechts vervolgen, op den blooten eigendom harer persoonlijke eigene onroerende goederen;

Dat hieruit volgt dat de vraag persoonlijk tegen den echtgenoot ingeleid als niet ontvankelijk voorkomt. »

Zie in verband met deze kwestie de zeer belangrijke nota in de Pasicrisie, deel III, 1899, bl. 17, onder een vonnis van de Rechtbank van Verviers van 22-7-1898. Zie ook Laurent T. 21, N° 412.

Nr 66. BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT.

1e Kamer. — 6 Februari 1935.

Voorzitter : M. de Ruyck.

Rechters : MM. De Bersaques en Belpaire.

Pleiters : Stals en Strubbe.

HUUROVEREENKOMST. — GEEN BEGIN VAN UITVOERING. — GEBREK AAN SCHRIFTELIJK BEWIJS. — GEEN GETUIGENVERHOOR.

Wanneer een huurovereenkomst geen begin van uitvoering kende en er geen schriftelijk bewijs van bestaat is het getuigenverhoor overeenkomstig art. 1715 van het B. W., niet ontvankelijk, zelfs bij begin van schriftelijk bewijs.

Br. t/ De S.

Overwegende dat Br beweert dat hij op 1 April 1931, aan De S. een huis, gelegen te Gent, Martelaarslaan, 6, verhuurd heeft, mits den jaarlijkschen prijs van 9.655,80 fr. boven al de lasten, en verzekeringskosten, dat hij diensvolgens van De S. wegens huur en lasten, voor het tijdperk van 1 April 1931 tot 31 December 1933, een som van 32.060,35 frank vordert, onder aftrok van 4.500 fr., die De S. op 19 Januari 1933, zou hebben gestort, 't zij dus 27.560,35 frank;

Overwegend dat de Rechtbank op 11 April 1934 een vonnis bij verstek, bij nalatigheid om te concludeeren, tegen De S. heeft verleend; dat De S. tegen dat vonnis verzet aantekent;

Overwegend dat De S. loochent dat hij eenig huurcontract met Br. zou hebben aangegaan; dat Br. geen schriftelijk bewijs der betwiste overeenkomst levert; dat het verhoor op feiten en vraagpunten noch bekentenissen vanwege De S. noch begin van schriftelijk bewijs bevat;

Overwegende inderdaad dat De S. ontkent, dat hij een telegram aan zekeren C., huidige huurder van kwestieus huis, zou hebben gezonden en dat overigens uit dat feit niet zou blijken dat het contract als waarschijnlijk voorkomt;

Overwegende dat zelfs indien een begin van schriftelijk bewijs der overeenkomst zou bestaan, Br. niet ontvankelijk zou zijn gezegd bewijs, bij middel van getuigenverhoor, aan te vullen;

Overwegende inderdaad dat het verbod van art. 1715 van het B. W., om een huurcontract door getuigen te bewijzen absoluut is; dat uit de voorbereidende werken van het B. W. blijkt, dat gezegd verbod gesteund is op het inzicht : 1° de kosten die het getuigenverhoor medebrengt in de gedingen nopens de huishuur te vermijden, (rede van Joubert op zitting van 16 Ventose XII, voor het Legislatief lichaam (Locré VII, 211); 2° de beslissingen in gezegde geschillen te bespoedigen, (verslag van Mouricault aan het Tribunaat, 14 Ventose, XII, Locré VII, 198);

Overwegende dat alle getuigenverhooren, dat het na of zonder verhoor op feiten en vraagpunten geschiedde, deze nadeelen van kostenverhooging en vertraging der rechtspleging nasleept en dat deze procedure dus nooit in gedingen nopens huishuur

ontvankelijk is; (Planiol en Ripert T. X N° 489, Colin et Capitant, T. II, 649; Guillouard : Louage, T. I, N° 79; Ber. Luik 21 Jan. 1874, P. II, 87; Ber. Brussel, 28 Nov. 1890, P. 1891, II, 154; Ber. Brussel 27 Juli 1891, B. J. 1893, 699 Fr. Verbr. 28 Juni 1892 D. P. 1892, I, 407).

Overwegende dat Br. dus het bewijs van het betwist huurcontract niet geleverd heeft en zijn eisch als ongegrond voorkomt;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere en strijdige middelen en namelijk de vraag tot getuigenverhoor afwijzend als niet ontvankelijk en niet gegrond, verklaart het verzet ontvankelijk en gegrond; doet het bestreden vonnis te niet; en opnieuw wijzende ontzegt Br. van zijnen eisch, veroordeelt hem tot al de kosten.

NOTA : Boven vermeld vonnis heeft betrek op de veel omstreden vraag, of het getuigenbewijs inzake pacht ontvankelijk is, in het geval voorzien door art. 1715 van het B. W., namelijk als een ongeschreven pacht geen begin van uitvoering kende.

Planiol en Ripert, door 't vonnis aangehaald, doen terecht opmerken dat de beweegredenen waarvan de voorbereidende werken gewag maken niet erg overtuigend zijn. Aldus lezen wij, T. X N° 489 bl. 576 : « Nombreuuses sont encore en effet les petites locations immobilières, pour lesquelles, affrayerées par les frais d'acte, les parties ne passent pas d'écrit. Le bailleur se trouve exposé à la mauvaise foi du preneur et les procès ne sont pas évités, car à défaut d'enquête il est possible de recourir à la procédure d'interrogatoire sur faits et articles, afin de provoquer l'aveu judiciaire de la partie qui conteste l'existence du bail. »

Verder, onder nummer 578, lezen wij, na de uiteenzetting der redenen welke de voorstanders van het getuigenverhoor aanvoeren : « Ces considérations n'ont pas convaincu la jurisprudence, (de Fransche), qui est aujourd'hui fixée dans le sens du refus d'admission de la preuve testimoniale, même s'il existe un commencement de preuve par écrit ».

Uit dit alles blijkt niet zoo zeker of Planiol en Ripert zelf, zooals meerdere Fransche en Belgische rechtsschrijvers, wel degelijk overtuigd zijn van de gegrondheid der stelling door de Fransche Rechtsspraak aangenomen.

Nochtans, alles wel overwogen, kwamen wij tot de overtuiging dat de stelling door het vonnis genomen de juiste is :

Art. 1715 is zeer stellig in zijn uitdrukking : « La preuve ne peut être reçue par témoins ».

Laurent T. 25, N° 74, zegt wel dat, als er begin van schriftelijk bewijs is de pacht niet meer louter mondeling is : « Le demandeur a à sa faveur une probabilité écrite » maar dat begin van schriftelijk bewijs is geen volledig bewijs. Het wordt maar een bewijs in den vollen zin van het woord in zooverre het door getuigen of vermoedens aangevuld wordt en art. 1715 zegt zonder eenige restrictie « la preuve ne peut être reçue par témoins ».

Het volstrekte dezer stelling wordt nog toegelicht in den tweeden par. van het art. « Le serment peut seulement être déféré ». Het eenige mogelijke bewijs is de bekentenis van den huurder. (Uitgenomen in het geval voorzien door art. 1348 4°, waarin er een volledig schriftelijk bewijs bestond, dat bij toeval, wegens overmacht, verloren ging. Dan is getuigenbewijs immer mogelijk).

Het grootste argument van de voorstanders van het getuigenverhoor is, dat art. 1715 een uitzondering is op den algemeenen regel, vervat in art. 1341, maar niet op de uitzonderingen zelf zooals art. 1347 en 1348, (zie Baudry T. XVII, tweede uitg. N° 211 bl. 108).

Demolombe (Belg. uitg. T. 14, N° 108 bl. 527 en volgende — zie ook Dall Louage N° 126) doet terecht opmerken, (Bl. 528, col. 2, 3°), dat de art. 1341 tot 48 een geheel vormen ; dat namelijk het mondeling bewijs onder de 150 fr. en het begin van schriftelijk bewijs met daarbij getuigenverhoor of vermoedens, boven de 150 fr., volledig op zelfden voet staan en in de zelfde gevallen toepasselijk zijn.

Hij zegt : « De sorte que, dans les mêmes cas où la preuve testimoniale est admissible, avec un commencement de preuve par écrit, lorsque la valeur de la chose est au-dessus de cent cinquante francs, la preuve testimoniale est admissible, sans un commencement de preuve par écrit, lorsque la valeur est au dessous de 150 fr. »

Wein, gaat Demolombe verder, inzake pacht is het getuigenbewijs, ook onder de 150 fr. niet toegelaten, (dat staat buiten kijf), dus is het getuigenbewijs niet toegelaten voor grootere bedragen, zelfs als er begin van schriftelijk bewijs is, (zie ook Guillouard Louage T. I, N° 78 tweede uitg., waar den tekst der ordonnantie van 1667

art. 2 en 3 van titel XX weergegeven wordt, ordonnantie waaruit de huidige bepalingen nopens het getuigenbewijs getrokken werden) ; De Page, in het zooeven verschenen derde deel van zijn « Traité Élémentaire de Droit Civil », is ook de meening toegedaan dat het getuigenverhoor niet toepasselijk is, in het geval door art. 1715 voorzien, (N° 882, bl. 820, kleinen tekst). Hij voegt er onmiddellijk bij : « La question est toutefois controversée ».

En het besluit :

Zonder akkoord te gaan met de beweegredenen van den wetgever, komen wij nochtans tot de overtuiging dat, te oordeelen naar zijn inzicht en naar de economie der teksten zelf, het getuigenverhoor nimmer toegelaten is, in het geval voorzien door art. 1715. Of dit heel gelukkig mag genoemd worden is een andere kwestie, maar wet is wet.

Zie contra Kluyskens, Kleine Contracten bl. 236 - Aubry et Rau 5 de uitg. T. 5, N° 364, bl. 280 en den Rép. Fr. verbo Bail (en general) N° 24, waarin het getuigenverhoor verdedigd wordt.

Nr 67.

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE ANTWERPEN (Graad van Beroep)

8e Kamer. — 24 Juni 1936.

Voorzitter: M. de Baer.

Rechters: MM. Laureyssens en Buch.

O. M. : M. Van Hille.

VERKEER. — VELOPAD. — VERWITTIGINGSTEEKEN. — VERPLICHTING.

Wanneer er een rijwielpad bestaat, welke ook de wijze zij waarop dit aangeduid wordt, zijn de wielrijders verplicht het te gebruiken.

O. M. t/ Verscheidene.

Betichten beweerden dat enkel het teeken 3 van tabel III gehecht aan het reglement op het verkeer een verplichtend rijwielpad aankondigt en dat de andere verwittigingsteekenen niet verplichte rijwielpaden bedoelden. Het Openbaar Ministerie nam de volgende vorderingen :

Vorderingen :

Aangezien artikel 20 van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934 gewijzigd werd door het Koninklijk Besluit van 17 Januari 1936 artikel 1 (« Staatsblad », 19-1-1936).

Aangezien ingevolge die wetsbepalingen het teeken 3 Tabel III en 2 Tabel IV van de tabellen gehecht aan het Koninklijk Besluit over het verkeer dezelfde waarde en betekenis hebben.

Dat betichte bijgevolgd verplicht was een rijwielpad te volgen aangekondigd door 't teeken A van tabel IV.

Dat hij zulks niet gedaan heeft.

Dat bijgevolg de betichting ten zijnen laste gelegd bewezen is.

Om deze redenen :

Vordert de ondergeteekende Procureur des Konings de Rechtbank; Zijn beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren, de feiten bewezen te verklaren; betichte te verwijzen tot de straffen door de wet bepaald en tot al de kosten.

VONNIS

Aangezien artikel 20 van het Koninklijk Besluit

van 1 Februari 1934 door het Koninklijk Besluit van 16 Januari 1936, art. 1 gewijzigd werd voor wat het gebruik van de wielrijderspaden door de wielrijders betreft;

Aangezien er uit art. I van het Koninklijk Besluit van 16 Januari 1936 spruit dat de wielrijder verplicht is, ieder bestaande rijwielpad te gebruiken wanneer dit niet belemmerd of onbruikbaar is;

Dat de wijze en de middelen waardoor het bestaan van een rijwielpad aangeduid worden dus van geen belang meer zijn van af het oogenblik dat de wielrijder zich kan vergewissen dat zulk pad wel bestaat...

Nr 68.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 18 Juni 1935.

Voorzitter : M. E. Wirtz.

Rechters : MM. Ceulemans en Wuyts.

Referendaris : Mr G. Beckers.

Pleiters : Mrs Mattheessens en Maeterlinck.

BEWIJS. — HANDELSZAKEN. — GETUIGEN-BEWIJS. — MOGELIJKHEID SCHRIFTELIJK BEWIJS TUSSCHEN DOOR CONTRACT VERBONDEN PERSONEN.

De Rechtbank weigert tusschen handelaars een bewijs van getuigen toe te staan van een door haar gedane aanbod, dat de tegenpartij contractueel verplicht was te aanvaarden maar waarvan het bestaan door deze tegenpartij wordt geloofend, indien het haar gemakkelijk mogelijk ware geweest zich een schriftelijk bewijs er van te verschaffen.

Rottiers t/ F. Standaert & Co.

Aangezien de eisch gegrond is;

Aangezien er geen betwisting bestaat tusschen de partijen nopens de termen der mondelinge overeenkomst van 28 September 1933 luidende als volgt: « het schip te laden en te lossen bij aankomst en na 24 uren na de aankomst zal de schipper eene schadevergoeding kunnen eischen van 100 fr. per dag. Ingeval van onderbreking der werken, hebben wij het recht den schipper eene andere reis te bezorgen »;

Aangezien deze clausule slechts op eene manier kan uitgelegd en verstaan worden: het schip zal onafgebroken varen en indien het schip meer dan 24 uren blijft liggen betaalt verweerder 100 fr. per dag aan den schipper tenzij zij eene andere reis bezorgt aan den schipper;

Aangezien het niet betwist wordt door partijen dat de schipper is blijven liggen van 30 Oogst tot 15 October 1934 en dit wegens onderbreking der vaart op de Brusselsche Vaart;

Aangezien verweester ten onrechte betwist het recht van aanlegger op eene schadevergoeding van 100 fr. per dag voor dit tijdperk van 30 Oogst tot 15 October 1934 beloopende de totale som van 4500 frank, en dit om twee redenen :

1° het was onderbreking der vaart en dus heirkraacht;

2° de schipper heeft geweigerd reizen te ondernemen naar andere bestemmingen;

I. — Aangezien er geen sprake kan zijn in het huidige geval van opheffing der verplichtingen wegens heirkraacht voorspruitende uit de onderbreking der vaart;

Aangezien inderdaad verweester het recht had de schipper te bevrachten voor andere bestemmingen en zooniet der onderbreking der vaart, de onderbreking der werken van het nieuwe kanaal en of centrale electrique voorzien heeft, en te dien einde deze speciale clausule ten hare voordeele heeft ingelascht in de mondelinge overeenkomst;

Aangezien dus verweester van deze speciale clausule kon gebruik maken en zij de heirkraacht niet kan invoeren;

II. — Aangezien het niet bewezen is dat de schipper geweigerd heeft andere reizen voor andere bestemmingen;

Aangezien verweester mondeling beweert, dat zij den schipper heeft aangeboden op 3 September eene reis op Duffel via Gent, op 10 September, eene reis op Steendorp en op 18 September nogmaals eene reis op Steendorp en vraagt dit te mogen bewijzen door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen ;

Aangezien deze aanvraag tot bewijs moet afgewezen worden om rede dat verweester zich gemakkelijk een schriftelijk bewijs had kunnen verschaffen van deze feiten;

Aangezien inderdaad verweester op geen enkel oogenblik, aanlegger in gebreke gesteld heeft, eene reis uit te voeren voor eene andere bestemming of hem zijne weigering dit te doen bekrachtigd heeft als wanneer zij nochtans dit recht had;

Aangezien te meer op de mondelinge protesten van aanlegger en zijne eischen tot betaling der vergoeding hem toekomende in dato 12 September en 28 September, heeft verweester niet het minste geantwoord, slechts op 8 October alswanneer de schipper reeds 38 dagen is blijven liggen, worden de voornoemde feiten ter kennis gebracht van aanlegger en wordt hem voor de eerste maal verwijt gemaakt van zijne weigering reizen uit te voeren voor andere bestemmingen en de niet vervulling zijner verplichtingen ;

Aangezien verweester insgelijks in de mogelijkheid moet zijn de bevrachtingsovereenkomsten voor te brengen welke zij heeft moeten sluiten in vervanging van aanlegger en die een bewijs uitmaken van de waarheid harer beweringen, hetgeen zij in gebreke blijft te doen ;

Aangezien verweester alzoo geen enkel bewijs voorbrengt dat zij in de mogelijkheid is voor te brengen ;

Aangezien om deze redenen de schadevergoeding van 100 frank voor 45 dagen (van 30/8 tot 15/10) door aanlegger gevraagd hem moet toegekend worden;

Om dere redenen :

De Rechtbank alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, veroordeelt verweester te be-

talen aan aanlegger de som van vier duizend vijf honderd frank (4500) met de gerechtelijke intresten en de kosten des gedings ;

Verklaart het vonnis, behoudens voor de kosten, uitvoerbaar niettegenstaande beroep en zonder zekerheidstelling.

Nr 69.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE LEUVEN

14 Juli 1936.

dd. Voorzitter : M. W. Janssen.

Referendaris : M. G. Van Boxsom.

Pleiters : Mters Vandenberg en Marchal.

KONINKLIJK BESLUIT VAN 23 DECEMBER 1934.
— VORDERING TOT OPHOUDEN VAN DADEN VAN ONEERLIJKE MEDEDINGING. — MONOPOLIUM VAN UITBATING : NIET VEREISCHT DAT DE BEDOELDE FIRMA BIJ NAME GENOEMD WORDE. — FEITEN ZIJN IN HUN GEHEEL TE BESCHOUWEN. — GEENE COMPENSATIE DER WEDERZIJDSCHE GRIEVEN.

Opdat de critiek van een mededingend product eene daad van oneerlijke mededinging daarstelle, is niet vereischt dat de geviseerde firma bij name genoemd worde. Het is voldoende dat het publiek zich hieromtrent niet heeft kunnen vergissen. Zulks is 't geval wanneer de aangetijde publicaties verspreid werden tusschen het publiek van eene streek waar de bedoelde mededinger in feite en in rechte een monopolium bezit.

Het kan niet verboden worden twee producten op wetenschappelijk gebied te onderzoeken en te vergelijken; echter kan uit de omstandigheden worden afgeleid dat deze vergelijkingen enkel en alleen voor doel hebben het crediet van de onderneming van den mededinger aan te tasten, en aldus daden van oneerlijke mededinging uitmaken.

Het feit dat de aanlegger in eene vordering tot verbod : oplegging zich aan dezelfde handelingen, als deze waarvan hij het verbod vraagt, zou plichtig gemaakt hebben, vermindert de verantwoordelijkheid van den verweerder niet. Verbod kan desniettemin aan verweerder worden opgelegd, alhoewel het hem vrij staat zelf, van zijnen kant, zijne rechten wegens de daden door aanlegger gesteld, gerechtelijk te doen gelden.

Radio Broadcasting Company t/ Palmans.

Gezien de inleidende dagvaarding van deurwaarder Van der Hoeght te Leuven, in dato 21 Maart 1936, geregistreerd;

Aangezien de vordering er toe strekt, tegenover verweerder, de toepassing van het Koninklijk Besluit van 23 December 1934 tot bescherming van de voortbrengers handelaars en verbruikers, tegen zekere handelwijzen strekkende tot het verdraaien van de normale voorwaarden der mededinging, te bekomen, en namelijk te hooren bevelen dat het beknibbelen en afkeuren door een der welke wijze van publicatie, van aanlegsters radiodistributieonderneming, onmiddellijk door verweerder zal worden stopgezet;

Zich verweerder te hooren veroordeelen tot de kosten;

Aangezien de Voorzitter, zetelende in kortgeding, bevoegd is krachtens artikel 3 van voornoemd Koninklijk Besluit ;

Aangezien aanlegster de gegrondheid van hare vraag tot verbod steunt op het feit dat verweerder, in de uitbating van zijnen handel, zich plichtig gemaakt heeft aan daden van oneerlijke mededinging tegenover haar, door valsche en lasterlijke aantijgingen te verspreiden, door onjuiste vergelijkingen te maken tusschen de prijzen van zijne radio-toestellen en deze van de aansluitingen door aanlegster verzekerd, door aanlegster uitdrukkelijk ervan te beschuldigen oorzaak te zijn van een groot gedeelte der werkeloosheid, aan den Staat een groot verlies te berokkenen en het publiek bewust in dwaling te brengen, met haar systeem als goedkoop en goede resultaten gevende, voor te spiegelen, wanneer, in de werkelijkheid, het tegenovergestelde het geval is;

Aangezien, wanneer men de publicatiën onderzoekt waarin de Radio-distributie, die namelijk door de aanlegster verzekerd wordt, in de laatste maanden aangevallen geweest is, en waarvan verscheidene uitgaan van den verweerder Palmans, of ten minste in zijnen winkel tentoongesteld werden, deze onbetwistbaar, door hun hevige bewoordingen en aantijgingen voorkomen als daden van oneerlijke mededinging welke onder toepassing van het Koninklijk Besluit van 23 December 1934 vallen; dat zelfs, indien zekere beschuldigingen er in uitgedrukt afzonderlijk genomen, enkel en alleen de uitdrukking eener vrije meening blijken te zijn, deze nochtans voorkomen, wanneer men ze met de andere aantijgingen samen beschouwt, als een oneerlijke handeling tegenover een mededinger ;

Aangezien verweerder, zonder ernstig, het heftig karakter van de bewoordingen der publicatiën waarvan gewag, te betwisten, nochtans doet opmerken, dat het hier een geschil geldt tusschen twee systemen die gansch verschillend zijn, en dat hij nooit aanlegster persoonlijk aangevallen heeft;

Aangezien wat betreft deze laatste bewering, onmiddellijk dient opgemerkt dat, indien aanlegster niet bij name geciteerd wordt, uit de bestanddeelen der zaak genoegzaam blijkt dat het wel aanlegster onderneming is die door verweerders aanvallen gevisceerd wordt; dat het inderdaad vaststaat, dat aanlegster van de regeering het monopolium van de exploitatie van Radio-distributie voor de gemeenten Leuven-Kessel-Loo en Heverlee bekomen heeft; dat trouwens, niet betwist wordt dat aanlegster, in feite, dit monopolium bezit in de streek van Leuven, gezien geen enkel andere organisme eene soortgelijke bedrijvigheid uitoefent; dat, om rede van die omstandigheden, het publiek zich op geen enkel oogenblik heeft kunnen vergissen, en dat, trouwens het geen twijfel lijdt, dat verweerder wel aanlegsters onderneming bedoeld heeft;

Aangezien integendeel, verweerders bewering, volgens dewelke er sedert lang, eene hevige campagne bestaat tusschen radiotoestellenverkoopers en zekere ondernemingen van radiodistributie, juist is; dat nochtans, volgens verweerders eigen beken-

tenis, deze twee systemen onderling mededingen, en dat, bijgevolg, moet onderzocht worden, of de middelen gebruikt, naar aanleiding van deze mededinging, niet strijdig zijn met de eerlijke gebruiken in zake handel of nijverheid;

Aangezien men ongetwijfeld aan niemand zou kunnen verbieden van, op louter wetenschappelijk gebied, de resultaten door de radiodistributie, en die, door de radiotoestellen bekomen, objectief te onderzoeken en te vergelijken; dat het hier in onderhavig geval nochtans, zulks niet het minste het geval is;

Aangezien, inderdaad, uit de bestanddeelen der zaak blijkt, dat al de vergelijkingen en aantijgingen door verweerder gedaan enkel en alleen gedaan werden, met het doel het krediet van de onderneming eener mededinging aan te tasten en van de klienteel aan dezen laatsten, ten zijnen voordeele, te onttrekken;

Aangezien, verweerder hiertoe niet geaarzeld heeft hevige middelen te gebruiken en grove aantijgingen te verspreiden; dat zelfs, indien zekere aanvoeringen en aantijgingen van verweerder echt waren, zooals hij het beweert, dan nog is hij, in elken stand der zaak, zijne rechten te buiten gegaan door opzettelijk aan deze bekendmakingen eene publiciteit te geven die enkel en alleen voor doel had een mededinger te benadeelen;

Aangezien eindelijk verweerder als verschooning inroept dat aanlegster tegenover hem gebruik gemaakt heeft van dezelfde handelwijzen dan die welke hem tot laste gelegd worden;

Aangezien indien de bestanddeelen der zaak, inderdaad blijken geven van eenen wederzijdschen strijd tusschen partijen, dient opgemerkt, dat aanlegster zich voornamelijk op het verdedigend standpunt heeft gehouden; dat in elken stand der zaak verweerders verantwoordelijkheid hierdoor niet verminderd wordt, en dat, indien hij van oordeel is dat aanlegster zich plichtig gemaakt heeft aan handelingen strijdig met de eerlijke gebruiken inzake handel of nijverheid, het hem vrij staat, van zijnen kant, zijne rechten hieromtrent gerechtelijk te doen gelden;

Aangezien voormelde feiten en beschouwingen genoegzaam de vraag tot verbod door aanlegster geformuleerd wettigen;

Om deze redenen, Wij, Werner Janssen, Rechter d.d. Voorzitter, de titularis en de oudere rechters wettiglijk belet zijnde, bijgestaan door G. Van Boxsom, Referendaris, uitspraak doende overeenkomstig de regels van de rechtspleging in kortgeding;

Alle andere en meer omvattende besluiten verwerpende;

Verklaren de vraag tot verbod door aanlegster geformuleerd gegrond;

Veroordeelen diensvolgens verweerder onmiddellijk de daden van oneerlijke mededinging, door hem tot heden gesteld, te beëindigen; namelijk het beknibbelen en afkeuren op eender welke wijze van publicatie van aanlegsters radiodistributie-onderneming en van de aansluitingen door haar verzekerd; dit, op eender welke manier, hetzij door vergelijkin-

gen te maken tusschen de prijzen van zijne toestellen en die van de aansluitingen door aanlegster verzekerd, hetzij door de hoedanigheid of daadwerkelijkheid van de Radiodistributie te critiseeren of te bespreken;

Veroordeelen verweerder tot betaling der kosten begroot op de som van 73 frank;

Verklaren het tegenwoordig bevelschrift uitvoerbaar bij voorraad, ondanks beroep en zonder borgstelling.

Nr 70.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

4e Kanton. — 4 November 1936.

Voorzitter : Mr De Keyser.

Pleiters : Mrs Stuyck en Janssens.

ARBEIDSONGEVAL. — GEMEENSCHAPPELIJKE VERZEKERINGSKAS. — KOSTELOOZE RECHTSPLEGING.

In den huidige stand onzer wetgeving bestaat er geen absoluut zekere tekst die de Gemeenschappelijke Verzekeringkassen het recht verleent om aanspraak te maken op kostelozen rechtsbijstand.

Van den Reeck t/ Gem. Verzekeringkas.

Aangezien de vraag van aanlegger er toe strekt om van verweerster betaling te bekomen der vergoedingen voorzien bij de wet op de werkongevallen, waarop hij verklaart recht te hebben ten gevolge van een arbeidsongeval hem overkomen den 4 Juli 1936 in hangar 28, in dienst zijnde van de Gebroeders Van Hove, stouwers, te Antwerpen;

Aangezien verweerster ons verzoekt haar in deze het voordeel van den kostelozen rechtsbijstand te verleen; dat zij het werkongeval niet betwist, doch wel het bedrag van het vooropgezette loon en beweert dat de heeling der verwondingen plaats heeft gegrepen op 9 September 1936, en de bestendige werkonbekwaamheid slechts 50 % bedraagt;

1° Over de vraag van de Gemeenschappelijke Verzekeringkas om in deze het voordeel der kosteloze rechtspleging te genieten :

Verweerster betoogt dat «onafgezien van haren staat van onvermogen zij van rechtswege aanspraak maken kan op de kosteloze rechtspleging voor alle betwistingen welke zij zelf bij de Rechtbanken ahangig maakt, of waarin zij zich te verdedigen heeft, op grond der samengeordende wetten over de vergoedingen om reden van werkongeval.

Om hare vraag te steunen verwijst verweerster naar artikel 17 dier wetten waarin verzonden wordt naar de wet van 28 Maart 1868 betreffende de voorzieningskassen ten behoeve van mijnwerkers.

Betrekkelijk deze voorzieningskassen werd eerst in 1895 een Koninklijk besluit uitgevaardigd (16 Mei) waarin werkelijk gezegd wordt dat die voorzieningskassen van de kosteloze rechtspleging zullen kunnen genieten zonder dat zij er toe verplicht zijn het bewijs van behoefte voor te leggen.

Uit de bewoordingen van dit Koninklijk besluit

van 1895, blijkt echter al onmiddellijk dat de voorzieningskassen, en gevolgentlijk ook de Gemeenschappelijke Verzekeringskassen tegen werkongevallen, niet van rechtswege genieten van den kosteloozen rechtsbijstand; zij kunnen tot dit voordeel toegelaten worden zegt art. 1 van gezegd Koninklijk besluit overeenkomstig de wet van 30 Juli 1889 betreffende den kosteloozen rechtsbijstand.

't Mag evenwel niet uit he toog verloren worden dat de wet van 28 Maart 1868 niet meer bestaat sinds 1924 vermits vanaf 30 December van dit jaar al de mijnwerkers voorzieningskassen van staatswege onthouden zijn geworden.

Verwonderlijk mag het dan ook wel blijken dat bij de laatste herziening der ongevallenwet in December 1929, nog verzonden wordt naar de wet van 28 Maart 1868 en het Koninklijk besluit van uitvoering daarvan, van Mei 1895, die beide sinds ettelijke jaren niet meer bestaan voor hunne toepassing.

De eenige mogelijke verklaring daarover kan geen andere zijn dan wel deze: de beschikking van het huidige artikel 17 der samengevoegde ongevallenwetten, was alreeds, in absoluut dezelfde bewoordingen neergeschreven in de eerste ongevallenwet van 24 December 1903, waar zij als eerste alinea van artikel 19 voorkwam, en 't moet aangenomen worden, dat bij de opvolgende wijzigingen aangebracht aan de wet van 1903, niemand er op bedacht is geweest dat die beschikking betreffende den kosteloozen rechtsbijstand, indien men dit voordeel toch bewaren wilde aan de Gemeenschappelijke verzekeringskassen, in andere bewoordingen moest opgesteld worden.

Doch wat meer is: ook de wet van 30 Juli 1889, die den kosteloozen rechtsbijstand instelt, was in December 1929 in onbruik gesteld door de wet van 29 Juni 1929, — buiten een paar beschikkingen die hier geen belang hebben.

Verweerster zegt wel: deze laatste wet heeft die van 30 Juli 1889 vervangen en waar het Koninklijk besluit van 16 Mei 1895 verwijst naar de bijstandswet van 1889, moet doorgewoone dezen wetsdatum vervangen worden, door diengenen van 29 Juni 1929, zijnde dit de dagteekening van de nieuwe organieke wet over den kosteloozen rechtsbijstand.

Verweerster zou echter die stelling wel degelijker mogen bewijzen, dan dit maar alleen te doen met ze eenvoudig te bevestigen.

Niet zonder belang is het, er hier aan te herinneren dat de wet van 29 Juni 1929 alleen maar mag ingeroepen worden door personen welke de Belgische nationaliteit bezitten; hetgeen wel schijnt aan te duiden dat alleen personen in levenden lijve er aanspraak kunnen op maken; immers de nationaliteit is een persoonsrecht dat maatschappijen, vennootschappen of welke collectiviteiten dan ook niet verwerven kunnen.

Trouwens de wet van 29 Juni 1929 richt den rechtsbijstand in, niet alleen onder geheel andere pleegvormen maar ook onder andere voorwaarden, want zij voorziet het toekennen van een gedeeltelijk Pro-Deo, en de gedeeltelijke vergoeding door den Belgischen Staat voor zekere proceduur onkosten.

Gebiedt dan deze onzekere toestand nu allerminst

geenen twijfel over het zoo gemeente recht van de Gemeenschappelijke verzekeringskassen, en kan het zonder meer bewijs zoo maar aangenomen worden dat de wetgever van 1903 ook gewild heeft dat de Staat, de gemeenschap dus, een gedeelte zou betalen van de gerechtsonkosten welke de Gemeenschappelijke Verzekeringskassen volgens rechterlijke beslissing op grond der wet van 29 Juni 1929, verwezen is te betalen.

Wilde men beweren dat onder het regiem dezer laatste wet, de gemeenschappelijke verzekeringskassen, toch altijd nog recht hebben om te genieten van het volle Pro-Deo, dan krijgt voorgaande praktische opmerking nog grooter belang.

Om nu te bewijzen dat het geene wettelijke noodzakelijkheid zijn kan, kosteloze rechtspleging te verleenen, aan Gemeenschappelijke Verzekeringskassen tegen arbeidsongevallen, kunnen wij verwijzen naar de wet van 30 December 1929 betreffende ongevallen overkomen aan zeelieden.

Om de vergoedingen daaruit voortgesproten te betalen heeft de Staat zelf een Gemeenschappelijke Kas ingesteld onder al de Belgische reeders van koopvaardischepen en hij zelf, Belgische Staat blijft in zekere omstandigheden waarborg voor de betaling.

Deze Gemeenschappelijke Kas nu «geniet wel rechtspersoonlijkheid alsmede vrijstelling van registratie-, zegel- en griffierechten voor al de akten en stukken noodig tot het uitvoeren van hare zending» (al. 2 art. 12 wet van 30 December 1929) doch van aanspraak op kosteloozen rechtsbijstand is er heemaal geen spraak.

Hetzelfde geldt voor de bij dezelfde wet ingestelde Gemeenschappelijke Kas voor de ongevallen overkomen in de zeevisscherij.

Zou het nu redelijker zijn aan deze Gemeenschappelijke Kas het pro-deo te moeten verleenen, en aan geene Gemeenschappelijke Kas het te moeten weigeren al naar gelang het gaat over ongevallen die of op zee of op het land gebeurd zijn?

Uit al het voorgezegde volgt, naar onze overtuigde meening, dat er in den huidige stand der wetgeving, geen absoluut zekere tekst bestaat, die de Gemeenschappelijke Verzekeringskas, verweerster in deze, het recht verleent om aanspraak te maken op kosteloozen rechtsbijstand.

2° Aangezien tegenover de betwisting betreffende het loon, den datum van heeling en de blijvende onbekwaamheid het noodzakelijk is tot hierna bepaalde onderzoeksmaatregelen over te gaan.

Om deze redenen:

Wij, Victor De Keyser, Vrederechter van het vierde kanton der stad Antwerpen, weigeren aan verweerster het voordeel van den kosteloozen rechtsbijstand;

Het overige zonder belang.

NOTA. — Het wetsontwerp (bijlage bij nr 15, 24 Nov. 1922, en Exposé des Motifs Pas. 1929, Rapport du Conseil de Législation, blz. 314), luidt:

«Vervallen: de bepalingen in strijd met deze wet, inzonderheid de wet van 30 Juli 1889 op den gerechtelijken bijstand en de toelating om kosteloos te procederen en de wet van 27 Juni 1895 waarbij aan artikel 3 wijzigingen worden toegebracht; artikel 24 van het keizerlijk decreet van 14 December 1810, houdende regeling van de uitoefening»

ning van het beroep van advocaat; de slotzin van artikel 3, 1° en van artikel 4, 2° der wet van 28 Maart 1868 op de voorzorgskas ten behoeve van de werklieden der mijnen; nrs 7, 8 en de eerste vier paragrafen van nr 10, het nr 11 van artikel 61, artikel 62 nr 108, tweede lid, van de wet van 25 Maart 1891; artikel 1 van het koninklijk besluit van 16 Mei 1895; artikel 19 der wet van 24 December 1903, voor zoover daarbij aan de gemeenschappelijke kassen voor verzekering tegen arbeidsongevallen het voorrecht wordt toegekend om kosteloos te procederen.»

Het verslag van de Commissie van Rechtswezen, gelast met het onderzoek van het wetsontwerp (verslaggever Alberic De Swarte, zie Sénat de Belgique 155 en Pas. 1929, blz. 518, niet vertaalde bescheiden) luidt :

« Fidèle à son système de protection de toutes œuvres de mutualité, le législateur a, par l'article 19 de la loi du 24 décembre 1903, décrété que les caisses communes agréées d'assurance contre les accidents du travail jouiront de la capacité juridique et des avantages attribués par la loi du 28 mars 1868 aux caisses communes de prévoyance en faveur des ouvriers mineurs reconnues par le Gouvernement.

Si, par impossible, il estimait, un jour, devoir se départir de cette protection de toutes œuvres mutualistes, il serait logique qu'il décide alors, mais alors seulement, qu'il n'y a plus lieu d'accorder le bénéfice de l'assistance judiciaire et de la procédure gratuite aux personnes morales ici mentionnées, si leur indigence n'est pas établie. Mais ce serait manquer de méthode et sortir des cadres du projet de loi, d'employer une réforme ayant trait seulement à l'organisation judiciaire, pour assimiler à toutes autres personnes morales les œuvres mutualistes en question et les faire rentrer sous l'empire commun de notre article 2. »

De Commissie stelde voor artikel 47 te wijzigen als volgt (zelfde document) :

« Te lezen : Worden ingetrokken de wet van 30 Juli 1889 op den gerechtelijken bijstand en de toelating om kosteloos te procederen, alsmede de wet van 27 Juni 1895, waarbij wijzigingen werden gebracht in artikel 3; artikel 24 van het keizerlijk decreet van 14 December 1810, houdende regeling van de uitoefening van het beroep van advocaat; nr 8, de eerste vier alinea's van nr 10, nr 11 van artikel 61 der wet van 25 Maart 1891 op het zegel. »

Bij het stemmen der wet werd rekening gehouden met de opmerkingen der Commissie van Rechtswezen en in artikel 50 werden de woorden « Artikel 19 der wet van 24 December 1903, voor zoover daarbij aan de Gemeenschappelijke kassen voor verzekering tegen arbeidsongevallen het voorrecht wordt toegekend om kosteloos te procederen » weggelaten.

R. D. J.

Nr 71.

VREDEGERECHT TE EKEREN

27 Februari 1936.

Vrederechter : M. A. Montens.

Pleiters : Mrs Jules Franck en J. De Keyser.

WET VAN 13 JULI 1894. — ONTVANKELIJKHEID VAN DEN EISCH. — ARTIKELS 1128 EN 1598 VAN HET BURGERLIJK WETBOEK INSGELIJKS VAN TOEPASSING.

De koper van een dier aangekocht om geslacht te worden is nog ontvankelijk in zijnen eisch tot verbreking van den aankoop zelfs indien die eisch niet ingeleid is binnen de vijf dagen zooals voorzien in de wet van 13 Juli 1894.

Deze koper heeft de keus tusschen twee vorderingen en kan zijn eisch insgelijks steunen op artikels 1128 en 1598 van het Burgerlijk Wetboek dewelke geen bijzonder termijn van inleiding voorschrijft.

Van H. t/ Van der St.

Aangezien de vraag strekt tot het zien en hooren veroordeelen van den verweerder om aan den aanlegger terug te betalen de som van 1195,85 fr., bedrag van den koopprijs van een varken;

Aangezien het niet ontkend wordt dat op 14 Januari 1936 de aanlegger van den verweerder een varken gekocht heeft; dat dit varken onmiddellijk naar het stedelijk slachthuis vervoerd werd waar

het in aanwezigheid van den verweerder geslacht werd; dat op 15 Januari volgende, het varken afgekeurd en ongeschikt voor het verbruik verklaard werd wegens abnormalen geur;

Aangezien de verweerder niet ernstig zoude kunnen betwisten dat het dier aangekocht is geworden om geslacht te worden daar hijzelf zich met den aanlegger naar het slachthuis begeven heeft;

Aangezien de verweerder om zich tegen de vraag van den aanlegger te verzetten beweert dat deze niet onvankelijk is, omdat, bij toepassing der wet van 13 Juli 1894, de eisch niet binnen de vijf dagen van de afkeuring van het verkochte dier ingeleid is;

Aangezien het den aanlegger vrij staat zijne vraag te steunen hetzij op de wet van 1894 hetzij op de wetsbepalingen voorzien bij artikelen 1128 en 1598 van het Burgerlijk Wetboek; dat het ten onrechte is dat de verweerder beweert dat de vordering in koopvernietiging insgelijks de nietigverklaring van den verkoop behelst en niet meer ontvankelijk zoude zijn voor zooveel deze vordering niet binnen de vijf dagen der levering van het verkochte dier ingeleid is;

Aangezien krachtens artikel 1128 van het Burgerlijk Wetboek slechts de zaken die in den handel zijn het voorwerp eener overeenkomst kunnen uitmaken;

Aangezien een dier, dat bestemd is om geslacht te worden en gansch onbruikbaar verklaard wordt, buiten den handel is;

Aangezien de aanlegger aldus geëchtigd is de nietigheid der verkoopovereenkomst te eischen;

Aangezien de koopprijs en de kosten van het slachten niet betwist worden;

Om deze redenen :

Wij, Albert Montens, Vrederechter van het Kanton Ekeren, bijgestaan door Arthur Harrewijn, griffier van dit rechtsgebied; beslissende tegensprekelijk tusschen partijen; veroordeelen den verweerder om aan den aanlegger terug te betalen voor bovengemelde redenen de som van 1195,85 fr. met de rechterlijke intresten en de kosten des gedinges, deze laatste begroot tot heden op 86,95 fr.;

Verklaren tegenwoordig vonnis uitvoerbaar niet-teenstaande alle verhaal en zonder borg;

Zeggen dat de artikelen 2, 30, 34, 37 en 41 der wet van 15 Juli 1935 in acht genomen zijn geweest.

Nr 72.

VREDEGERECHT TE LEUVEN

2de Kanton. — 15 September 1936.

Voorzitter : M. Huyberechts.

Pleiters : MMrs Van den Bergh en Van Hauw.

ZAAKWAARNEMING. — BRON VAN MISBRUIK. — CONTRACTEN VAN ZAAKWAARNEMING NIETIG. — ARTIKEL 1133 B. W.

Het kan niet betwist worden dat in de laatste tijd het beroep van zaakwaarnemer zich nog steeds uitbreidt, hetgeen aanleiding geeft tot misbruiken van allen aard. Tegen het gevaar dezer lieden dient de Maatschappij beschermd te worden.

Contracten van zaakwaarneming dienen dan ook op grond van artikel 1133 B. W. nietig verklaard te worden als strijdig met de publieke orde en de goede zeden.

Desmares t/ Van Meerbeeck.

Aangezien de vordering voor doel heeft, verweerder te zien veroordeelen, aan aanlegger te betalen:

- a) de som van 110 frank verschuldigd aan de N. V. van Goedkoop Woningen «Crédit Ouvrier»;
- b) die van 200 frank voor kosten van deskundig onderzoek van het in pand te geven onroerend goed;
- c) die van 14 frank verschuldigd aan notaris Roberti te Leuven, voor hypothécaire opzoekingen en zegel van de te verlijde nakte;
- d) die van 650 fr. voor eereloon, briefwisseling, verplaatsingen, enz.

Aangezien verweerder beweert een stuk te hebben geteekend, opgesteld in een voor hem ongekende taal; dat die bewering allen grond mist, daar hij vooraleer zijn handteeken te plaatsen, zich moest vergewissen van den inhoud van het hem onderworpen dokument en dat in ieder geval, verweerder zoo goed wist wat hij geteekend had, dat hij in een latere briefwisseling, op de aangegane verbintenis terugkwam en deze minstens bevestigde, buiten een kleine wijziging die hij er wilde zien aan toebrengen;

Aangezien verweerder houdt staan dat hij gemachtigd is de bepalingen van art. 8 van het K. B. van 7 Januari 1936 in te roepen, waarbij hij hoogstens als belooning aan aanlegger, een half ten honderd zou moeten betalen;

Aangezien het «Verslag aan den Koning», dat vermeld K. B. voorafgaat geen twijfel laat, wanneer het onder meer zegt: «De meest voorkomende misbruiken zijn die welke zich in zake de ten laste van den geldopnemer gestelde belooning voor negotieering van de leening of van de kredietopening voordoen. Niet zelden ziet men door weinig gewetensvolle ondernemingen, op het oogenblik zelf dat het geleend kapitaal aan den geldopnemer moet worden uitgekeerd, daarvan diverse commissies afhouden, die ten voordeele van den geldschiet, van de tusschenkomende partij of van stille handlangers, een aanzienlijke brok van het geleend kapitaal aan zijn bestemming onttrekken. Het besluit stelt aan die misbruiken een einde door een bepaling van dwingend recht (A. 8-1°) waarbij die belooning, welke ook de vorm of de rechthebbende van zij, niet meer dan 1/2 t.h. van de toegestane leening of het geopend krediet mag gedragen»;

Aangezien deze kommentaar van het K. B. van 7 Januari 1936, klaar en duidelijk is en voor iedereen dient te worden toegepast, zoowel voor eerlijke als voor weinig gewetensvolle ondernemingen, zoowel voor tusschenpersonen of zakenlieden «intermédiaires comparses», als voor bepaalde, ingerichte of wettelijke ondernemingen of organismen; dat, te vergeefs, aanlegger aanvoert dat de toepassing van het K. B. van 7 Januari 1936 slechts toegestane kredietopeningen of voltrokken leeningen betreft; dat imdoor vermeld K. B. wordt getroffen en de belooning mers een niet-uitgevoerde overeenkomst «a fortiori», van 1/2 t.h. in dergelijke gevallen noodzakelijkerwijze

zou dienen verminderd te worden; (Cass. 28 Nov. 1889; Pas. 1890-I-27);

Aangezien het nochtans niet mogelijk is, aanlegger welke belooning ook, toe te kennen en zulks bij toepassing van Art. 1133 van het B. W.; dat wel is waar de wetgever niet heeft vastgesteld of bepaald wanneer een overeenkomst, wel dan niet, strijdig is met de openbare orde en de goede zeden, maar dat de rechtbank behoort te oordeelen, welk het karakter eener overeenkomst is, in het kader der bepalingen van Art. 1133, (Cass. 28 Jan. 1859; Pas. 1860, I, 359);

Aangezien het niet kan betwist worden, dat in de laatste tijden vooral, misbruiken van allerlei aard werden aangeklaagd, misbruiken dewelke hun oorzaak en hun oorsprong vonden in de onzedelijke egoïstische geldverzuchtingen der menschen;

Aangezien de zedenleer, de handelingen dezer geldzuchtigen streng beoordeelt en veroordeelt, dat dergelijke praktijken ons des te erger voorkomen, als we eenerzijds vaststellen: het misbruiken der goede trouw of van het gemis van ontwikkeling bij de massa, anderzijds: de minieme prestaties van — in het algemeen — hart- of gewetenloze zakenlieden, die hun slachtoffers hooge loonen doen betalen en dan nog dikwijls hun cliënten onmogelijke of verpletterende verplichtingen opleggen;

Aangezien het beroep van zakenman zich nog steeds uitbreidt, en dat tegen het gevaar dezer lieden, de maatschappij dient te worden beschermd; dat het K. B. van 7 Januari 1936, reeds heeft ingegrepen om de door haar bepaalde misbruiken te keer te gaan, dat in denzelfden geest en in het kader der wettelijke bepalingen, wij er aan gehouden zijn, de atmosfeer te zuiveren van alle sjacheraars, waarvan de verdere werking trouwens van aard is, de publieke opinie op te ruïen en de openbare orde te storen;

Aangezien diensvolgens, de overeenkomst tusschen partijen gesloten, nietig en van geener waarde is; dat het dus insgelijks onmogelijk is, de vraag van aanlegger sub a) b) en c) in te willigen, dat «le contrat sans cause, sur fausse cause ou sur une cause illicite n'existe pas aux yeux de la loi; si le contrat contient des causes licites et des causes illicites, il sera nul pour le tout, quand les stipulations se rattachent entr'elles de sorte que l'une est la cause déterminante des autres et qu'elles ne forment qu'un tout indivisible (Laurent, t. XVI, N°s 157, 158, en volg. Arntz, t. II, N° 39);

Om deze beweegredenen, Wij...

Wijzen aanlegger van zijnen eisch af en veroordeelen hem tot de kosten van het geding. Vonnis uitvoerbaar...

NOTA. — Verweerder, had zich tot een zakenman gericht — den aanlegger — en hem gelast het noodige te doen ten einde een leening van 36.000 fr. te bekomen, om een werkmanswoning te bouwen. Aanlegger zou zich hebben gericht tot bepaalde organismen en personen, om de aanvraag te doen. Op een bepaald oogenblik heeft verweerder van de diensten van aanlegger afgezien, en dan heeft deze laatste zijn rekening gestuurd. Het exploit vermeldt de posten door aanlegger in rekening gebracht en het vonnis herhaalt deze.

BIBLIOGRAPHIE

George LATERRE. — *Le Mandat. — Etude doctrinale et jurisprudentielle des articles 1984 à 2010 du Code civil. — Bruxelles, Etab. Bruylant. — 1936.*

De zeer goede studie van Mr Laterre over het mandaat die verschenen was in het «Répertoire pratique du droit belge», had algemeen de aandacht getrokken wanneer onlangs het zevende deel van dit belangrijk verzamelwerk verscheen.

Thans wordt deze studie ook afzonderlijk uitgegeven. Ze zal aldus in heel wat breederen kring kunnen gebruikt en gewaardeerd worden.

De schrijver ontwikkelt eerst en vooral het onderscheid dat zich voordoet tusschen het mandaat en een heele reeks andere kontrakten, om aldus des te duidelijker de voorwaarden van geldigheid te kunnen uiteenzetten. Zeer belangrijk is op dit gebied zijn behandeling over het stilzwijgend mandaat dat in de rechtspraak de laatste jaren zulk een belangrijke rol heeft gespeeld. Bewijs en omvang der lastgeving worden daarna onderzocht, waarna de respectievelijke verplichtingen van lastgever en lasthebber het voorwerp uitmaken van een zeer grondig onderzoek dat rijk wordt toegelicht door een uitvoerige rechtspraak. De verhoudingen van lastgever en lasthebber tegenover derden maken ook een afzonderlijk hoofdstuk uit en de studie wordt besloten met de vraagstukken die zich stellen aangaande het einde van de overeenkomst der lastgeving.

Mr Laterre, die al de klassieke vragen binnen het kader van deze stof ontwikkelt, laat niet na, over problemen, die slechts in de jongste tijden aan den dag zijn gekomen, zijn eigen meening te verdedigen die steeds gegrondvest is op groote redelijkheid en gezond zin.

Jos. M. C. X. GOEDSEELS. — *Traité juridique des Associations sans but lucratif et des Etablissements d'utilité publique. — Maison Ferd. Larcier, Bruxelles. — 1935.*

Dit boek vormt een afzonderlijke uitgave van de uitvoerige studie die Mr Goedseels gewijd had in de Pandectes Belges aan de verenigingen zonder winstgevend doel, waarover hij reeds in 1921 een werk had uitgegeven dat een groot succes heeft gekend. De tegenwoordige studie werd onder den ongelukkigen titel van «Universalité de biens» in de Pandectes belges gepubliceerd.

Ieder weet hoezeer het vorig boek van Mr Goedseels belang heeft gehad voor de evolutie van de rechtspraak op dit zeer bijzonder gebied. Het is volkomen terecht dat de schrijver in zijn voorrede doet opmerken hoe de rechtspraak zich in algemeenen zin heeft aangesloten bij de stellingen welke hij in zijn eerste boek had verdedigd, vooraleer de rechtspraak gelegenheid had gehad zich te doen kennen.

Deze omstandigheid wijst op de zeer hoge waarde van het werk.

Het tegenwoordige boek is thans volledig en is rijkelijk met rechtspraak aangevuld. Het is thans het onmisbare standaardwerk voor alle vraagstukken die de verenigingen zonder winstgevend doel aanbelangen.

G. SCHUIND. — *Traité pratique de droit criminel. II. Lois particulières. — Bruxelles, Etab. Bruylant. — 1936.*

Onmiddellijk na het eerste deel, waarover we reeds in een onzer vorige nummers verslag gaven, is het

tweede deel verschenen van het belangrijk werk van raadshoof Schuind over het Belgisch strafrecht.

Het is evenals het eerste deel hoofdzakelijk geschreven voor de behoeften van de praktijk en behandelt alle bijzondere wetten die strafrechtelijke voorschriften inhouden.

Voor degenen die in de rechtspraktijk staan is het bezit van dit werk een buitengewoon genot. Het zal inderdaad oneindig veel lastige opzoekingen verhinderen en het geeft dadelijk de gewenschte uitkomst in de gevallen van bijzonder strafrecht die zich elken dag voordoen, doch waarvan de behandeling verspreid ligt in een oneindigheid van doctrinale werken.

In het boek worden achtereenvolgens de volgende onderwerpen behandeld: jacht- en vischrecht, boschwet, landelijk wetboek, politie der huisdieren, politie van handel en voortbrengst, vervalsching van eetwaren, uitoefening der geneeskunde, sociaal recht, vrijheid van vereeniging, geldomhalingen, wapens, private milities, misdrijven betreffende de nationale verdediging, reisduiven, post en telegraaf en telefoon, radio, vliegwezen, binnenvaart, wegenis, gemeenschappelijke vervoerdiensten, verkeer, persmisdrijven, uitdrijving van vreemdelingen, gemeentelijke reglementen. Hierbij wordt dan nog gevoegd de uitgebreide stof van de fiscale misdrijven, het regiem van de alcoool, het krankzinnigenwezen, de zeevischvangst, enz.

Deze opsomming toont welke uitgebreide stof in dit boek verwerkt werd. Het alles is echter zoo klaar geschikt en uitstekend behandeld dat men zonder de minste moeite datgene vindt waarnaar men zoekt.

De belangrijkste rechtspraak is aangegeven en waar uitvoeriger studie zou kunnen vereischt zijn, wordt door den schrijver verwezen naar de doctrinale werken en vooral naar de tijdschriftenartikelen die de stof behandelen.

Het boek van raadshoof Schuind zooals het thans voor ons ligt, vervangt werkelijk een heele bibliotheek en is het onmisbaar vade mecum voor al degenen die opzoekingen te doen hebben aangaande strafrechtelijke vraagstukken.

WETGEVING

GEBRUIK DER TALEN IN GERECHTSZAKEN — ART. 23

WETSVORSTEL tot wijziging van artikel 23 van de wet van 15 Juni 1935 betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken.

TOELICHTING

Mevrouwen, Mijne Heeren,

Artikel 23 der wet van 15 Juni 1935 luidt als volgt:

« De verdachte die slechts Nederlandsch kent of » zich met meer gemak in deze taal uitdrukt en die » terecht staat voor een politierechtbank of een » correctionele rechtbank met Fransche voertaal, » mag vragen dat de rechtspleging in het Nederlandsch geschiede.

» De verdachte die slechts Fransch kent of zich » met meer gemak in deze taal uitdrukt, en die terecht staat voor een politierechtbank of een correctionele rechtbank met Nederlandsche voer-

» taal, mag vragen dat de rechtspleging in het » Fransch geschiede.

» In hoogerbedoelde gevallen, gelast de rechtbank » verwijzing naar het dichtstbijgelegen rechtscollege » van denzelfden rang, dat voor voertaal heeft die » door den verdachte gevraagd — tenzij de recht- » bank verklare eene toereikende kennis van de taal » van den verdachte te bezitten of wegens de om- » standigheden van de zaak, niet op de aanvraag » van den verdachte te kunnen ingaan. »

En ziehier nu de vraag :

Wordt heel de rechtspleging in de taal van den verdachte gevoerd, zoo de rechtbank — in plaats van de zaak naar een rechtscollege met andere voertaal te verwijzen — de zaak weêrhoudt en zelf beoordeelt?

Ter verduidelijking : Een verdachte, die slechts of best Fransch kent, verschijnt voor een correctionele rechtbank met het Nederlandsch als voertaal. Die rechtbank heeft — en verklaart te hebben — eene toereikende kennis van het Fransch, en weigert daarom de verwijzing, dus weêrhoudt zelve de zaak. Kan in dit geval de verdachte eischen dat heel de rechtspleging in het Fransch geschiede?

Volgens de bespreking over artikel 23 in de Kamer — en, meer bijzonderlijk — volgens de gelijkkluidende verklaringen, in den loop dier bespreking, gedaan door den heer Minister van Justitie en door den Verslaggever der Middenafdeeling, dient er op die vraag ontkennend te worden geantwoord.

In andere woorden, voor de Kamer, toen zij artikel 23 stemde, is het er slechts om te doen geweest de verwijzing te voorkomen wanneer zij werkelijk nutteloos is, 't is te zeggen, wanneer de rechtbank den verdachte kon verstaan en zijne uitleggingen kon begrijpen in zijn taal — doch zonder nochtans in iets afbreuk te doen aan den regel vastgelegd in artikel 14 en die een der hoeksteen der wet is n.l. die welke voorschrijft, zonder eenige uitzondering te voorzien, dat, voor de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken, moet gebruik gemaakt worden van de taal van het gewest.

De heer Procureur-Generaal Hayoit de Termicourt, in zijn merkwaardige studie : « Beschouwingen over de wet van 15 Juni 1935 » en de heer Procureur des Konings Ganshof van der Meersch, in een helder rondschriften over de toepassing van die wet, sluiten zich volkomen bij die zienswijze aan.

Welnu, het Hof van Verbreking, bij arrest van 21 September l.l., heeft er anders over beslist. Volgens onze Hoogste Jurisdictie, mogen de verdachten, die ingevolge artikel 23 weerhouden worden voor een rechtscollege met een andere voertaal dan de hunne, eischen dat heel de rechtspleging in hunne taal gebeure, althans indien de verwijzing niet geschiedt omdat de rechtbank een toereikende kennis bezit van de taal der verdachten — en zulks heeft verklaard. De beschouwingen waarop voormeld arrest berust kómen hoofdzakelijk neêr op : het gemis aan akkoord van de twee Kamers over de juiste draagwijdte der termen van artikel 23. Bestond dat akkoord dan werkelijk niet? Men mag zeggen dat de bespreking in den Senaat over artikel

23 onduidelijk is geweest, 't is te zeggen, dat zij de draagwijdte van de laatste alinea van artikel 23 in geen klaar licht heeft gesteld. Voegen wij hier aan toe dat het de Senaat is welke deze beschikking heeft ontworpen.

Doch, met dat alles, staan wij, Vlamingen, voor 'n toestand waarbij wij ons niet kunnen neerleggen.

Wij hebben steeds geëischt — en wij meenden te hebben bekomen — het verplichtend gebruik van de Nederlandsche taal vóór de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken van het Vlaamsche land.

Echter, volgens bedoeld arrest, zijn wij nog zoo verre niet; kunnen die rechtbanken, kan de verdachte voor die rechtbanken verschijnende, heel de rechtspleging in het Fransch doen geschieden.

En daar wij weten dat schier alle rechters in Vlaanderen nog een toereikende kennis van het Fransch bezitten en er, door de tegenstanders van de vervlaamsching van het gerecht in Vlaanderen, graag zal worden gezorgd opdat de verdachte de Fransche rechtspleging vrage — verwachten wij ons aan het behoud, althans in ruime mate, van den toestand waaraan nu juist de wet van 1935 een einde moest maken.

Zoo zullen wij dan nog blijven zien dat, vóór de rechtbank zijner eigen streek, de Vlaming, zoo hij als burgerlijke partij verschijnt, voor zijne pleidooi en zijn conclusie, gebruik zal moeten maken van de Fransche taal, al kent hij deze niet of slechts op onvoldoende wijze — en weinig of niets zal kunnen begrijpen van wat de advocaat van den verdachte en het Openbaar Ministerie zeggen — ja, zelfs, van wat de rechtbank zal uitspreken.

Trouwens, om nog heel wat andere redenen, hebben wij de vervlaamsching van het gerecht — het strafrecht inbegrepen — in onze Vlaamsche arrondissementen gevraagd. Aan al wat daarover, bij de behandeling over de wet van 15 Juni 1935, werd verklaard, meenen wij thans niets meer te moeten bijvoegen.

Voorzeker geldt de interpretatie door het Hof van Verbreking aan artikel 23 gegeven zoowel voor de Waalsche rechtbank als voor de Vlaamsche; doch in de praktijk zal zij zonder gevolg blijven in Wallonië, vermits aldaar zeer weinig of geen rechters zullen verklaren een toereikende kennis te hebben van het Nederlandsch.

Trouwens, wij eischen, zoowel voor het eene als voor het andere taalgewest, een volledig gerecht in zijn taal.

Wat stellen wij u dan voor?

Niets anders dan de tekst van de laatste alinea van artikel 23 zóó te wijzigen, dat hij niet langer meer aanleiding kan geven tot betwistingen maar zeer duidelijk voortaan zegt wat de Kamer, toen zij hem aannam, werkelijk meende wat hij zegde.

Aan hen die zouden beweren dat wij den verdachte, welke de voertaal der rechtbank voor dewelke hij verschijnt niet kent, in zijne rechten niet zouden eerbiedigen, antwoorden wij : Die verdachte kan naar een ander rechtscollege dat zijn taal als voertaal heeft worden verzonden, en, gebeurt dit niet, dan zal hij, in elk geval, rechters hebben die

hem, in al zijne vragen en uitleggingen, zullen verstaan en, in zijn taal, op hoogte zullen stellen van al wat, in het geding, over hem wordt gezegd en voor of tegen hem wordt aangevoerd.

* * *

Ter verduidelijking van ons voorstel plaatsen wij, hierna, den nieuwen tekst welken wij voorstellen naast het bestaande artikel 23.

BESTAANDE TEKST

Artikel 23.

De verdachte die slechts Nederlandsch kent of zich met meer gemak in deze taal uitdrukt en die terecht staat voor een politierechtbank of een correctioneel rechtbank met Fransche voertaal, mag vragen dat de rechtspleging in het Nederlandsch geschiede.

De verdachte die slechts Fransch kent of zich met meer gemak in deze taal uitdrukt en die terecht staat voor een politierechtbank of een correctioneel rechtbank met Nederlandsche voertaal, mag vragen dat de rechtspleging in het Fransch geschiede.

In hoogerbedoelde gevallen, gelast de rechtbank verwijzing naar het dichtstbij gelegen rechtscollege van denzelfden rang, dat voor voertaal heeft, die door den verdachte gevraagd; tenzij de rechtbank verklare een toereikende kennis van de taal van den verdachte te bezitten of, wegens de omstandigheden van de zaak, niet op de aanvraag van den verdachte te kunnen ingaan.

VOORGESTELDE TEKST

Artikel 23.

De verdachte die slechts Nederlandsch kent of zich met meer gemak in deze taal uitdrukt en die terecht staat vóór een politierechtbank of een correctioneel rechtbank met Fransche voertaal, mag vragen dat de rechtspleging in het Nederlandsch geschiede.

De verdachte die slechts Fransch kent of zich met meer gemak in deze taal uitdrukt en die terecht staat vóór een politierechtbank of een correctioneel rechtbank met Nederlandsche voertaal, mag vragen dat de rechtspleging in het Fransch geschiede.

In hoogerbedoelde gevallen, gelast de rechtbank verwijzing naar het dichtstbij gelegen rechtscollege van denzelfden rang, dat voor voertaal heeft die door den verdachte gevraagd.

Nochtans, mag de rechtbank, in een met redenen omkleed vonnis, dat niet voor beroep vatbaar is, de verwijzing weigeren, indien zij een toereikende kennis van de taal van den verdachte bezit of indien de omstandigheden der zaak het vereischen. In dit geval, geschiedt de rechtspleging in de taal voor die rechtbank door artikel 14 bepaald, maar maakt de rechtbank bij de ondervraging van den verdachte gebruik van dezes taal. Bovendien, kan de rechtbank beroep doen op de medewerking van een beëdigd vertaler.

WETSVOORSTEL

EENIG ARTIKEL

De laatste alinea van artikel 23 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken wordt gewijzigd als volgt :

« In hoogerbedoelde gevallen, gelast de rechtbank verwijzing naar het dichtstbij gelegen rechtscollege van denzelfden rang, dat voor voertaal heeft die door den verdachte gevraagd.

» Nochtans, mag de rechtbank, in een met redenen omkleed vonnis, dat niet voor beroep vatbaar is, de verwijzing weigeren, indien zij eene toereikende kennis van de taal van den verdachte bezit of indien de omstandigheden der zaak het vereischen. In dit geval, geschiedt de rechtspleging in de taal voor die rechtbank door artikel 14 bepaald, maar maakt de rechtbank bij de ondervraging van den verdachte gebruik van dezes taal. Bovendien, kan de rechtbank beroep doen op de medewerking van een beëdigd vertaler. »

BEGROOTING VAN JUSTITIE

VERSLAG uit naam van de Senaatscommissie van Justitie, belast met het onderzoek van de Begrooting van het Ministerie van Justie voor het dienstjaar 1936.

Tegenwoordig : HH. Pierre Van Fleteren, voorzitter ; Coenen, De Clercq (Joseph), Delvaux, Disière, Gillon, Legrand, Noël, Orban, Rolin, Temmerman, Van Eynndonck, Vergeylen en Hanquet, verslaggever,

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Weinig cijfers vestigen onze aandacht bij het onderzoek van deze begrooting. Zij gelijkt overigens geheel op die van het dienstjaar 1936.

Wij wijzen evenwel op enkele gegevens :

Zij voorziet :

voor de gewone uitgaven	fr. 279.073.254,85
voor de uitzonderlijke uitgaven	fr. 1.074.000.—

Maakt samen de som van	fr. 280.047.254,85
----------------------------------	--------------------

De vorige begrooting voorzag :

voor de gewone uitgaven	fr. 284.316.162,51
voor de uitzonderlijke uitgaven	fr. 876.000.—

Maakt samen de som van	fr. 285.192.162,51
----------------------------------	--------------------

Wegens kredietoverschrijdingen bedroegen de uitgaven in 1936 feitelijk : fr. 286.375.362,51.

Gedurende deze laatste jaren, bedroegen de uitgaven dus :

In 1934 : fr. 275.975.635,12 ;

In 1935 : fr. 268.002.983,65 ;

In 1936 : fr. 286.375.362,51.

In 1937 bedroegen de ramingen fr. 280.147.254,85.

In herinnering zij gebracht dat de aanzienlijke verhooging van 1935 tot 1936 te verklaren is door de stijging van de levensduurte waarmede rekening werd gehouden voor de bezoldiging van het personeel a rato van 5 t.h.

Op te merken valt dat de begrooting voor 1937 zich eerst voordoet als bedragende fr. 5.044.907,66 minder

vergeleken met de ramingen in 1936. Feitelijk werd zij ontlast van de uitgaven voor onderstand die voortaan worden uitgetrokken op de begrooting van Volksgezondheid en waaronder de toelage aan het Werk der Oorlogsweezen voorkomt. Het Werk der Weezen van Arbeidsslachtoffers is overgegaan naar de begrooting van Arbeid en Sociale Voorzorg. De ontlastingen bedroegen feitelijk fr. 6.495.075,66. Rekening daarmede gehouden doet de begrooting voor 1936 zich voor met een verhooging van 882.668 frank op de vorige.

De uitgaven voor personeel bedragen schijnbaar 82.753 frank meer doch in werkelijkheid 2.246.812 frank, wegens reglementaire weddeverhoogingen en nieuwe benoemeningen.

De uitgaven voor materieel bedragen 412.580 frank meer wegens onderhoud van gebouwen, gevangenissen en gerechtslokalen, alsmede van de school voor bewaarders.

De uitgaven voor sociale voorzorg boeken een verhooging van 1.310.000 frank.

Het hoofdstuk: onderhoud der gevangenen en behoeftigen bedraagt 2.450.000 frank meer wegens toename van het aantal recidivisten en abnormalen, geïnterneerd krachtens de wet tot bescherming van de maatschappij en wegens stijging van den onderhoudspris.

Wij zullen bij deze cijfers niet stil blijven: zij doen zich telkens voor met eene ietwat ritueele regelmatigheid die het kenmerk schijnt te zijn van een ministerie waar de overlevering zich in haar beste bestanddeelen cristalliseert.

Doch deze begrooting heeft een andere zedelijke strekking en meer dan elke andere biedt zij de mogelijkheid voor hervormingen die niet gewoonlijk hun weerslag op de uitgaven hebben.

Het werk van den verslaggever is een algemeen overzicht van onze tekortkomingen, ja zelfs een onderhoud van den hak op tak. In een verslag over de begrooting van Justitie gaat het zoowat over alles.

Wat mij het meest treft en in een regel van het Strafwetboek kan worden hervormd, is het vraagstuk onzer buitenlandsche veiligheid. Niet dat het Ministerie van Justitie in het spoor van dit van Landsverdediging zou moeten loopen, doch een kleine bijzonderheid dient te worden geregeld om een toenemend euvel doelmatig te keer te gaan. Als mandataris van eene Oosterv provincie wil ik op de noodzakelijkheid wijzen van een strenger beteugeling van spionnagedaden in vredetijd.

Daarvoor zal het volstaan de tolk te zijn van een welsprekende en overtuigende openingsrede gehouden op 15 September jl. door den heer Destexhe, Procureur generaal bij het Hof van Beroep te Luik. Ik acht dat wanneer een uitstekend en schrander magistraat op dergelijk gevaar wijst, het onze plicht is zijne voorstellen niet uit het oog te verliezen.

De feiten leeren ons dat, in minder dan negen maanden, men vier zaken van verraad in het rechtsgebied van het Hof van Luik heeft ontdekt waarvan twee reeds voor het Hof van Assisen te Luik hun beslag kregen door de veroordeeling van de beschuldigten tot de hoogste straf.

Zij leeren ons vooral dat te huidigen dage sommige onzer landgenooten of sommige vreemdelingen die al te gastvrij in ons land worden ontvangen tegen zichzelf allicht en waarschijnlijk tegen vreemde verleiding moeten worden beschermd.

En deze verleiding doet zich al meer en meer gevoelen.

Dit is niet te verwonderen. België heeft in den laatsten tijd een groote inspanning gedaan voor de inrichting zijner grensverdediging: forten werden gebouwd of staan gebouwd te worden te Eben-Emael, Battice, Pepinster, enz.; sedert lang zijn talrijke dekkingen aangelegd.

Sedert lang ook hebben agenten van zorgvuldig ingerichte spionnagediensten, van deze agenten die België vóór 1914 reeds te gemakkelijk onderkomen verschaften, niet geaarzeld om de zwakkelingen achterna te zitten die voor de eerste verleiding bezwijken. Er zijn feiten die ik ter illustratie tusschen deze regels zou kunnen lasseten en die ongelukkig bewijzen dat de eerlijkheid en de vaderlandsliefde bij sommige Belgen bedenkelijk verzwakt zijn.

Alles in deze versterkingen scheen goed om ruchtbaar gemaakt te worden voor sommigen die er belang in stellen. Men zou reeds foto's dezer stellingen tentoongesteld hebben in een vreemde stad nabij de grens. Zoodra opgetrokken, loopen onze versterkte stellingen gevaar, onderzocht, beschreven en gefotografeerd te worden. De ontzaglijke krachtingspanning vanwege het land om zich uit te rusten, dewelke binnen kort zal moeten aangevuld worden door de verhooging van ons aantal manschappen, kan morgen in gevaar gebracht worden door de vuige omkoopbaarheid van enkelen onzer landgenooten — zooals een hooge personaliteit het zegde, «vormen wij een mierennest van spionnen.»

Het stuit tegen de borst, te bedenken dat morgen de forten die onze jonge lieden tot schuilplaats zullen dienen, de koepels die den vijand zullen moeten tegenhouden, het beton dat het onderkomen onzer soldaten zal beschermen, bij voorbaat zonder waarde zullen blijken, hun weerstand verschalkt, hun bestaan evenals dit van het land in gevaar gebracht, omdat wij niet voldoende waakzaam zullen geweest zijn. Onze inrichting van verdediging tegen bespieding is ongetwijfeld onvoldoende, maar op het gebied der beteugeling, ons gebied, kunnen wij de straffen verhoogen.

De wetgeving inzake verraad was lang rudimentair, want men geloofde bij ons noch aan oorlog noch aan spionage.

Tot in 1914 werden wij tegen dit gevaar beschermd door 4 ouderwetsche en ondoeltreffende artikelen van het Wetboek van 1867.

Artikel 114, dat de uitdaging voorzag, gedaan aan een vreemde mogendheid om den oorlog tegen België te voeren;

De artikelen 118 en 119 die het verraad van de openbare ambtenaren op het oog hadden, en tenslotte

Artikel 120, hetwelk den particulier straffe die aan het buitenland officieele plannen leverde. Om een gedacht van hun ondoelmatigheid te geven: naar de beweringen der verklaarders vorderde artikel 114 het speciaal bedrog, d. w. z. dat, om strafbaar te zijn, de hulp aan den vijand moest verleend zijn met een vijandig inzicht jegens België, met het inzicht van verraad.

Waar ons land sedert lang maatregelen van militairen aard getroffen had, had het verzuimd gelijklopend onontbeerlijke voorzorgen te nemen ten einde ons verdedigingsstelsel te behoeden voor onbescheidenheden en verraad, en dit terwijl een ontzagwekkend net van inlichtingsdiensten opgericht werd.

De wet van 4 Augustus 1914, moderner en doelmatiger, werd aangevuld door deze van 14 Juli 1934. Geleidelijk verdwijnen de noodzakelijkheid van het speciaal bedrog — die de wet ontoepasselijk zou gemaakt hebben — en het politiek karakter van het meerendeel der inbreuken tegen de veiligheid van den Staat.

Deze wetten, en bijzonder de laatste, beantwoorden in beginsel aan de noodwendigheden van den dag. Zij bevatten echter, zooals de Procureur Generaal bij het Hof van Luik zegt, een zeer gewichtige leemte. Terwijl zij dengene die inlichtingen aan den vijand verstrekt met de doodstraf straffen, straffen zij degenen die ze aan een vreemde mogendheid overmaken slechts met een opsluiting van vijf tot tien jaar.

Alzoo werd een beschuldigde, die deel uitmaakte van de ploeg bouwers van een fort en die zich naar het buitenland had begeven, er door een verspiedingsdienst de plans van een koepel had laten fotografeeren, door het Hof van Assisen tot een straf van tien jaar, het maximum, veroordeeld, en schijnt tot die straf alleen veroordeeld te zijn omdat er voor een dusdanig voor onze verdediging nadeelig feit, geen hogere straffen dan deze bestonden.

Laten wij aan het beginsel der voorbehoedende justitie al zijn waarde geven. Alles ligt hier in de vrees welke het voltrekken van een dergelijke misdaad moet inboezemen. Ons strafwetboek is werkelijk te zacht en de huidige straf zal geen enkele dergenen weerhouden die, door het bedrag der winst worden bekoord, — want die bekendmakingen worden duur betaald, — en die misschien niet de zwaarwichtigheid begrijpen van een daad welke zoo licht door het gerecht betuigd wordt, en die zich laten gaan tot het leveren aan den vijand van morgen van plans en aanduidingen waarvan zij misschien niet al de waarde beseffen.

Wij bevinden ons echter op een gebied waar de toegeeflijkheid niet kan gebillijkt worden: voor dergelijke misdaad kan er geen sprake zijn van passiedrift, die het feit door den drang der opwellingen zou verklaren. Men kan deze toegeeflijkheid van het strafwetboek zelfs niet verklaren door een zuiver psychologisch gegeven, namelijk dat de bespieding in vredetijd niet hetzelfde monsterachtig en pathetisch kenmerk draagt als in tijd van oorlog. Men moet in dit opzicht de geestesgesteldheid hervormen en aannemen wat de uitstekende Procureur Generaal bij het Hof van Luik zegde: «De bespieding in tijd van vrede is niet een bespieding van mindere beteekenis, van een anderen aard, van geringere gewichtigheid als de bespieding in oorlogstijd. Zij bestaat slechts in verband met een toekomstenden oorlog, het is op het oogenblik dat de oorlog zal uitgebroken zijn dat men zich moet plaatsen om zich rekening te geven van haar gevolgen. Welnu, of de inlichtingen gegeven werden vóór of tijdens den oorlog, de uitslag is dezelfde. Hij is zelfs erger wanneer de levering de gebeurtenissen voorafgaat, want zij laat den vijand van morgen toe met de gewenschte tijdsruimte de schikkingen te nemen die misschien onmogelijk zouden blijken in den loop der vijandelijkheden. De bespieding in vredetijd bestrijkt zelfs een ruimer veld dan de bespieding in oorlogstijd, want zij sluit de mogelijkheid in zich sommige inlichtingen te leveren die niet het minste nut meer zouden hebben in den loop der vijandelijkheden, zooals bij voorbeeld, de levering van een plan van legermobilisatie.»

Wij willen hier wijzen op de strengheid waarvan de wetgevingen onzer buurlanden op dit gebied het bewijs leveren: het Fransche strafwetboek heeft in zijn artikel 76 de doodstraf behouden tegen dengene die manoeuvres zou aangewend of betrekkingen onderhouden hebben met vreemde mogendheden, om middeelen tot het bedrijven van vijandelijkheden te verschaffen. Artikel 82 straft met opsluiting degenen die zich op ongeoorloofde wijze plans zouden hebben toegeëigend en aan een vreemde mogendheid geleverd.

Een decreet van 30 October 1935 past op de bespiedingsfeiten de opsluiting toe, en onderwerpt ze aan het onderzoek van de krijgsraden.

Het Duitsch strafwetboek voorziet in zijn artikel 89: «Degene die een Staatsgeheim verraaft, wordt met de doodstraf gestraft», en in zijn artikel 90: «Degene die zich een Staatsgeheim aanschafft met het doel van verraad, wordt met de doodstraf of met levenslange opsluiting gestraft».

Men kan desaangaande een vergelijking maken: het departement van Landsverdediging heeft uiterst strenge maatregelen getroffen op gebied van krijgsmogelijkheden, opdat, op een afstand van ongeveer 580 meter, geenerlei gebouw, hoe licht ook, rondom een schuilplaats van gering belang in het minst het schieten en de verdediging der bezetters zou kunnen hinderen.

Sommige gewesten zijn omzeggens bestendig onbeschikbaar geworden. En nochtans welke wanverhouding tusschen deze maatregelen die uitsluitend ten doel hebben de zeer vrije benutting in oorlogstijd van onze verdedigingswerken toe te laten en van den anderen kant de ontoereikendheid onzer middelen van zedelijk verweer, de ontoereikendheid van de betuiging waar het er om gaat onze belangrijke essentiële werken toe te laten doeltreffend hun taak te vervullen, in geval van overrompeling van het grondgebied.

Wij vragen dus dat de straffen op de bespieding in vredetijd aanzienlijk zouden verscherpt worden.

* * *

Op grond van dit zelfde verlangen naar veiligheid hebben de leden van de Commissie geoordeeld dat het nuttig was nadruk te leggen op sommige wijzigingen van ons strafwetboek, waarvan de noodzakelijkheid geboden blijkt met het oog op de binnenlandsche rust.

Het is een truisme te zeggen dat de orde even noodwendig is voor het economisch leven van een land als de voorspoed zelf. Zonder orde is het onmogelijk dat de zaken, de bedrijvigheid en het vernuft van onze nijveraars en handelaars vrij tot uiting komen.

Welnu, bij talrijke Belgen blijft er een gevoel van onveiligheid heerschen zoowel uit vrees voor deze aanstekelijke wanordelijkheden in het buitenland als ten aanzien van de herinneringen van de jongste sociale storingen.

De kalmte die thans in België heerscht laat ons toe sommige zaken te zeggen en te aanhooren.

Laten wij niet spreken over het recht van werkstaking dat niemand wil betwisten, op voorwaarde dat het gespaard ga met de voor allen verplichtende vooropzeggingen. Maar zeker is het dat de wijze waarop men er naar streeft dit recht uit te oefenen, de bezetting van de werkhuizen en de werven de openbare meening onvermijdelijk verontrust.

Ik onthoud alleen wat onlangs een Franschman, bijzonder ingewijd in sociale aangelegenheden, Kardinaal Liénart, verklaarde: «De bezettingen van werkhuizen zijn in onzen tijd voorgekomen als een bijzonder ernstig nieuw feit, als een onwettige en onrechtvaardige inbreuk op het eigendomsrecht en op het gezag dat verantwoordelijk is voor het bedrijf en als een vreeselijk gevaar voor afwijking van de vakbeweging naar de revolutionaire beroering. Noch in rechte noch in feite waren deze methodes verdedigbaar».

In psychologisch opzicht staat het buiten kijf dat deze feiten tal van lieden van gemiddelde overtuiging in het spoor hebben doen loopen van avonturiers en

ze hebben doen overhellen naar de brutale oplossingen die verkeerdelijk « autoritaire oplossingen » worden genoemd.

Deze veiligheid is het recht van al de Belgen en derhalve vragen wij aan de Regeering, die de economische heropbeuring wil doordrijven, dat zij maatregelen zou treffen opdat er geen vrees meer zou bestaan voor de bezetting van private eigendommen of van de collectieve eigendommen zooals de groote ondernemingen. Het eerste en het laatste woord moet ten slotte blijven aan de wet.

Wij waren teleurgesteld toen wij vaststelden dat de Regeering onvoldoende gewapend was door een reeks koninklijke besluiten betreffende het verkeer en de gevaarlijke instellingen.

Gewis een koninklijk besluit van 29 Juli 1933 verbiedt den ingang en het verkeer in de lokalen van de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke instellingen.

Ook straft het koninklijk besluit van 6 Augustus 1928 den persoon die binnendringt in de afhankelijkheden van de mijnen, en de ondergrondse groeven, maar niet den persoon die, na er wettig te zijn binnengedrongen, zich daarin vestigt en er in rondloopt.

De leden uwer Commissie wier meening aldus werd uiteengezet oordeelden dat de bepalingen van het onlangs ingediende wetsontwerp gelukkig een leemte in onze strafwetten zouden aanvullen.

Andere leden wenschten hun vrijheid van beoordeling voor te behouden zoowel wat betreft de gepastheid als de modaliteiten van dit ontwerp.

Het is niet mogelijk een algemeen overzicht te geven zonder minstens gewag te maken van de afkondiging van zekere besluitwetten waarvan vele op juridisch gebied een dicht struikgewas vormen.

Het zou een uitgebreide studie vergen deze in bijzonderheden te onderzoeken. Met gezag daarover spreken zou stellig een bijzondere of collectieve ervaring vorderen die misschien nog niet werd opgedaan.

Althans dient er hier nadruk gelegd op een klacht die vaak is voorgekomen.

Onder de besluitwetten van juridischen aard, waarvan meer dan een al de bestaande beginselen omverwerpt, zouden de besluitwetten die bestemd zijn om te blijven bestaan en die niet uitgaan van een tijdelijke omstandigheid, krachtadig dienen gevestigd onder het groote publiek. Op dit oogenblik en meer dan ooit, is het beginsel « niemand wordt geacht de wet niet te kennen » een fictie geworden en dreigt het voor altijd te blijven. En dan nog mag de verantwoordelijkheid voor deze onwetendheid niet enkel op de Regeering rusten, hetgeen thans het geval is. Vaak weet men zelfs niet dat deze besluitwetten bestaan, men kent er den inhoud niet van, men kent er stellig den geest niet van en op dit gebied zou er een toenadering moeten komen tusschen den wetgever en den rechtzoekende.

Ons universitair onderwijs zou zich daardoor moeten laten leiden; onze toekomstige doctors in de rechten zouden een tamelijk ruim begrip moeten hebben van die bepalingen, welke op meer dan een punt de beginselen die hen onderwezen worden in het gedrang brengen.

De overige wetten, zelfs in een tijd dat er zeer talrijke wetten werden gemaakt, waren zooniet gekend, dan toch aangeraakt, Dikwijls waren zij het gevolg van eischen van groepen. De dagbladen kondigden de indiening van een ontwerp aan, beknopten de Memorie van Toelichting, de behandeling in het Parlement

en brachten die gegevens ter kennis aan het groot publiek.

Thans blijft er niets meer over van die ruchtbaarmaking van besluiten ontstaan binnen de vier muren van een ministerieel bureau. Het zou passen dat de Regeering het vereischte initiatief nam voor hun verspreiding, bij voorbeeld door ze bekend te maken en ze volgens de behandelde zaak niet alleen vergezeld te doen gaan van een Verslag aan den Koning, doch ook van hetgeen het voorafgaandelijke werk zou kunnen uitmaken: verslagen van den Raad van Wetgeving, nota's van de bestuursverheden, enz., die er het doel van zouden omschrijven.

Het komt ons niet billijk voor beschikkingen toe te passen waarvan aan de bevolking slechts zoo gedeeltelijke, zoo sporadische gegevens werden verstrekt.

* * *

Een dubbele klacht komt geregeld voor in het verslag over deze begroting, en wel het hooge bedrag van de gerechtskosten en de traagheid der rechtsgegingen.

Misschien kan, dank zij sommige besluitwetten, bijzonder inzake kleine schuldvorderingen, de eerste dezer klachten minder scherp worden? De Commissie wenscht niettemin eenparig dat het wetsvoorstel van de heeren Orban, Gillon, Rolin en anderen, daags na de verkiezingen hernomen, eerlang zou besproken worden.

Het komt onaanneembaar voor dat de fiscus, bij voorbeeld inzake levensonderhoud, een recht zou kunnen innen op het bedrag van tien jaar verstrekking, waarvan de regeling veelal hypothetisch is. Verschillende gevallen van toepassing inzake arbeids- en verkeersongelukken, gevallen die even betreurenswaardig zijn, werden insgelijks vermeld.

De klacht blijft even scherp wat betreft de vertraging die de uitoefening van het gerecht ondergaat; wij voegen eraan toe dat de verkeersgedingen meer en meer de rol verzwaren, en dat wegens het zoo herhaald als veelvuldig uitstellen, het Justitiepaleis de plaats is waar het meest tijd verloren wordt.

Ongetwijfeld schijnt de toepassing van een strenge tucht de Brusselsche gerechtscolleges verlicht te hebben.

Het ware echter tijd op ernstige wijze sommige hervormingen, welke hier verleden jaar werden bestudeerd en andere waarvan sprake was in de Union de Droit Pénal, te verwezenlijken.

Naar onze meening zou ook de uitbreiding van het aantal rechters in sommige rechtscolleges moeten overwogen worden. Verleden jaar wees de verslaggever over de Justitie op de overdrijving die er in lag, voor een ten minste dubbel aantal zaken, aanzienlijk verminderde effectieven te handhaven, namelijk bij het hof te Luik, en hij critiseerde de praktijk die heel de bedrijvigheid der magistraten in beslag neemt voor de uitoefening van hun ambtsbezigheden, ten nadeele van hun gezinsplichten, hun eigen cultuur, alle kunst- of letterkundige bezigheden en soms zelfs van hun gezondheid.

Wij herhalen dat de bezuiniging, waarvan het gerecht van een land den last moet dragen, verkeerd is.

De statistieken voor het Hof van Luik toonen aan dat de burgerlijke achterstand op 15 Juli 1936 ongeveer gelijk staat met dien van 1935, zegge 844 zaken die gemiddeld een jaar op uitspraak zullen wachten. Nochtans werden 836 vonnissen geveld gedurende het jaar en kon dit slechts gebeuren dank zij de tijdelijke kamer, initiatief dat niet straffeloos zou kunnen her-

haald worden voor de goede inrichting van het Hof en de sereene toepassing van het gerecht. Sedert vijf en twintig jaar verhoogt de achterstand voortdurend: thans is hij driemaal zoo hoog als in 1912. Het is ongeveer hetzelfde op gebied van «boetstraffelijken achterstand».

Wij meenen dus te moeten besluiten dat de verhooging van het aantal Raadsheeren, dat nog veel lager blijft dan vroeger, met een strenge eigentucht, de eenige oplossing is.

De benoeming van drie raadsheeren zou de samenstelling van een bijgevoegde kamer mogelijk maken. Al degenen die de verantwoordelijkheid dragen van de rechtsbedeeling te Luik, hebben niet nagelaten er uitdrukkelijk den wensch van te uiten.

* * *

Wij meenen dat een der voornaamste bezorgdheden, die thans het meest de aandacht van een Minister van Justitie moet vergen, deze is een betere aanwerving van de magistratuur op beroeps- en intellectueel gebied te verzekeren.

Gewis zou dit moeten samengaan met een beter aangepaste bezoldiging van hun diensten. Zou men in dit opzicht degenen die recht spreken niet moeten vrijwaren voor den dag van morgen door hun een onbezorgd bestaan te verzekeren. Zou men het peil hunner verantwoordelijkheid niet beter in eenklank moeten brengen met dit van hunne inkomsten. Sommigen denken dat een ernstige verhooging, althans in de meest bedrijvige rechtbanken, zou moeten overwogen worden.

Daartegen stelt men de noodzakelijkheid de uitgaven te besnoeien.

Daarop zouden wij willen antwoorden dat, in een geschokte maatschappij als de onze, het gerecht zulk hoofdzakelijk en centraal bestanddeel van veiligheid voor allen vertegenwoordigt, dat niets gevaar loopt in een land waar de magistratuur ongerept blijft.

Zullen de getroffen maatregelen het verstandelijk peil verbeteren, iets wat noodzakelijk schijnt in sommige kleine rechtbanken? De Commissie was eenparig een andere meening toegedaan en zij keurt het denkbeeld van dergelijke proef in de bij het Koninklijk besluit voorziene voorwaarden af. Sommigen meenen dat bedoelde maatregelen behept zijn met een gebrek in den vorm, dat zij ons eerbiedwaardig wetboek van rechterlijke inrichting omverwerpen en dat men bij geen koninklijk besluit de vereischten kan wijzigen bij de wet van 18 Juni 1869 op de rechterlijke inrichting gesteld, die in het verleden enkel bij een wet werd gewijzigd.

Zou het inrichten van een niet verplichten wedstrijd waarbij de magistraat een kans meer op benoeming krijgt, minder waarde hebben gehad? Eenieder kwam het voor dat het beredeneerd advies van de korpsoversten een louter theoretisch examen best zou kunnen vervangen.

Sommigen zouden het doel niet kunnen afkeuren, zoo het de benoeming van magistraten geldt buiten elke andere overweging van het onderzoek van hunne titels op beroeps- of zedelijk gebied. Geldt het hier het uitschakelen van politieke invloeden op dit gebied? Dit zouden wij van harte beamen. Tegen sommigen onzer collegas in, meenen wij zelfs dat den dag waarop de Grondwet wordt herzien, een wijziging zal geboden zijn van artikel 99, dat de tusschenkomst van de provinciale raden voorziet voor de voordracht van raadsheeren in de hoven van beroep, van voorzitters en ondervoorzitters in de rechtbanken en die

van den Senaat voor de voordracht van raadsheeren in het Hof van Verbreking.

Doch de nieuwe vereischten van het Koninklijk besluit van 20 October 1936 komen ons bedenkelijk voor, vooral wat betreft de plaatsvervangers.

Eerst en vooral zal het examen veel meer moeten slaan op practische gevallen dan wel op universitaire leervakken.

Om dit examen op te leggen, moet men onderstellen dat degenen die benoemd werden, die vaak hebben gezeteld, die de volheid van de rechtspraak hebben bezeten, niet genoeg hebben bewezen dat zij de noodige verstandelijke en beroepsbekwaamheid bezitten om in dit keurkorps te worden opgenomen.

Men denkt onvermijdelijk aan plaatsvervangers die soms sedert talrijke jaren den titelvoerenden rechter vervangen, aan plaatsvervangers wier bedrijvigheid geheel wordt in beslag genomen door een proeftijd bij het Parket, door de terechtzittingen, en wien geen tijd meer overblijft voor het leven aan de Balie.

Men kan zich nog al moeilijk den toestand indenken, waarin, ten gevolge van een niet geslaagd examen, diegenen zouden verkeeren die als alleensprekende vrederechters hebben gezeteld en diegenen welke in de burgerlijke rechtbank hebben gezeteld gedurende honderden terechtzittingen. Dergelijke mislukking zou een klinkende afstraffing zijn van de beoordeeling hunner verdiensten op het oogenblik dat men hun toeliet recht te spreken.

En wat dan te denken, in alle logica, van deze kamers van rechtbanken — te Luik zijn er niet minder dan vier — die regelmatig worden aangevuld door plaatsvervangende rechters of zelfs door toegevoegde advocaten. Aangestipt werd op het einde van het rechterlijk jaar 1935-1936, dat een gansche week een der Kamers heeft gezeteld met de volgende samenstelling: een titelvoerend voorzitter, een plaatsvervanger en een toegevoegd advocaat als bijzitters, en een plaatsvervanger in den zetel van het openbaar ministerie. Sedert jaren wordt de dienst van het Openbaar Ministerie in verschillende Kamers — een burgerlijke en drie boetstraffelijke — voortdurend om de helft door plaatsvervangers waargenomen.

Voor deze laatsten is het ofwel onlogisch dergelijke proef te eischen, ofwel is het nog veel onlogischer hun bedrijvigheid kosteloos en bijna uitsluitend in beslag te nemen.

Terloops zij gezegd hoe het misbruik dat men thans maakt van sommige plaatsvervangende magistraten in strijd is met artikel 48 van de wet op de rechterlijke inrichting, naar luid waarvan de plaatsvervangende rechters geen gewoon ambt vervullen, doch enkel worden benoemd om de rechters of de leden van het Openbaar Ministerie te vervangen.

Aan den anderen kant hechten wij er aan te verklaren dat, na de bespreking van dit verslag in de Commissie van Justitie, ons werd bekend gemaakt dat het in de bedoeling van de Regeering lag op dit gebied rekening te houden met de wettig verworven rechten van de rechters-plaatsvervangers.

Op een ander gebied kregen wij vanwege de notarissen klachten te hooren over de besluitwet betreffende het gecontroleerd beheer.

In een vroeger verslag, in de Kamer der Volksvertegenwoordigers, legde de heer Sinzot nadruk op zekere ongerijmdheden van dit besluit, waarvan de geringste zeker niet is dat deze besluitwet, na een bezorgdheid zonder weerga te hebben betoond voor het opmaken van een plan, hoegenaamd geen belang meer

stelt in de uitvoering; en het beheer, dat onder controle stond, krijgt opnieuw zijn vrijheid terug.

Een besluit van 7 December 1934 heeft het eerste besluit van 15 October 1934 aangevuld. Het moest slechts van kracht blijven tot 31 December 1935, maar het werd verlengd tot einde 1936. Zal het Parlement moeten uitspraak doen over een verzoek om verlenging? Wij weten het niet; wat er ook van zij, er werd besloten tot het onder gecontroleerd beheer stellen van talrijke zaken en het stelsel zal verwoestingen blijven uitoefenen. Er zouden maatregelen dienen getroffen om echte rampen te voorkomen.

Vooreerst het geldt een nieuwe procedure waarvoor er dus geenerlei rechtspraak bestaat, en het gevolg er van is dat de onder beheer gestelde zaken worden lamgelegd. Gedurende een zekeren termijn, wordt er slechts een rechter-afgevaardigde benoemd; later worden commissarissen van het gecontroleerd beheer aangesteld. De handelaar of de vennootschap behouden hun rechten, maar zij mogen geen daad van eenig belang stellen zonder de toestemming van den commissaris of de commissarissen, die in dit tweede geval vaak niet akkoord gaan.

Aan den anderen kant mogen de controleurs zelf niet het initiatief nemen van eenigerlei daad. Het gevolg van deze traagheid is de ondergang van de zaak en van het activa, verschuldigd aan de schuldvorderaars. De commissaris voor het gecontroleerd beheer moet binnen de drie maanden een verslag uitbrengen dat dient voorgelegd aan de Rechtbank en aan de schuldvorderaars. Maar er zijn zaken waarin verlengingen van termijnen worden toegestaan en waarin de hooger uiteengezette ordeloze toestand een jaar lang kan blijven duren.

De schuldvorderaars hebben geen recht van toezicht, zij worden niet geraadpleegd en zij hebben niet het recht een controleur aan te duiden die ze meer in het bijzonder zal vertegenwoordigen; zij zullen pas na het verslag worden opgeroepen en al de afwezige of zich onthoudende schuldvorderaars zullen worden beschouwd als toestemmende. Gedurende een zekeren tijd mag er aan de schuldvorderaars geenerlei betaling worden gedaan, zelfs niet aan de hypothecaire schuldvorderaars; alles wordt geschorst. Bij voorbeeld, in de hypothecaire maatschappijen, en het zijn vooral deze die onder gecontroleerd beheer worden gesteld, worden de schuldenaars geëxecuteerd; de vennootschap moet het pand tegen bespottelijken prijs laten gaan; immers noch de handelaar noch de vennootschap die onder gecontroleerd beheer wordt gesteld, mogen het terugkopen.

Er bestaat ook een al te uitgesproken strekking bij deze commissarissen om te trachten vereffenaars te worden. De commissarissen trekken geen percent op de zaken gedurende het tijdperk dat aan de vereffening voorafgaat. Na de vereffening trekken zij volgens de tegeldemaking van het actief. Maar er bestaat een echte onzedelijke premie, die voor gevolg heeft dat de commissarissen er persoonlijk belang bij hebben dat de zaak vereffend wordt en niet dat de zaken worden heringericht en dat zij daaruit worden geweerd.

Dringende maatregelen zouden moeten getroffen worden om dit onder gecontroleerd beheer stellen, van nabij te doen nagaan door de voorzitters der Handelsbanken en door het Parket. De keuze der commissarissen van het gecontroleerd beheer moet met de grootste voorzichtigheid gebeuren en in overleg met de schuldeischers; er moet rekening gehouden worden

met hun bijzondere bevoegdheid; anderzijds moeten de vereffenaars aangeduid worden door de schuldeischers in overleg met den handelaar en moeten deze vereffenaars, althans niet in meerderheid, de commissarissen van het gecontroleerd beheer zijn.

Kortom, het gaat er om het pand der schuldeischers te vrijwaren, en zelfs de belangen der schuldenaars van de zaak die onder gecontroleerd beheer geplaatst werd. Want in de zaken van hypothecaire leeningen maken de huidige rechtspleging en de handelingen der commissarissen de schuldeischers doodarm en stellen zij de schuldenaars eraan bloot tweemaal te betalen. Dit is het geval wanneer de hypothecaire vennootschap tusschenkomend en borg is en de hypothecaire schuldenaar aan de gecontroleerde vennootschap betaald heeft zonder dat het aan de schuldeischers mogelijk is verzet tegen de betalingen aan te tekenen. Bovendien en onafhankelijk van de maatregelen te treffen door de Handelsrechtbanken en de Parketten, moet beslist dat de verlenging van het wetsbesluit niet meer zal aangevraagd worden. De Commissie drukt den wensch uit dat de heer Minister, zelfs voor de reeds bevolen onder-beheerstellingen, de dringende maatregelen onderzoeken, alsmede eventueel de wetgevende maatregelen, van aard om de bezwaren der huidige wetgeving te verhelpen.

* * *

Het onderzoek der wetsbesluiten betreffende de vermeerdering en de uitbreiding der bevoegdheid van den Vrederechter heeft er de Belgische Balie toegebracht, grondig de kwestie te onderzoeken van de aanwezigheid, in het vredegerecht, der zaakwaarnemers.

Verschillende Raden der Orde van Advocaten bij het Hof, namelijk deze van Brussel en deze van Luik, hebben deze voor hen zeer ernstige kwestie bestudeerd en er verslag over uitgebracht.

De zaak kan aldus samengevat worden:

De zaakwaarnemer, d.w.z. deze die er zijn beroep van maakt, mits bezoldiging, de zaken van anderen te verzorgen, zonder door de openbare machten of de rechtbanken belast te zijn met een zending, werd door den wetgever (Decreet van 14 December 1810, koninklijke besluiten van 18 Augustus 1839 en 13 Juli 1912) volstrekt onbekwaam verklaard om ooit het beroep van advocaat uit te oefenen. Het artikel 9 van het Wetboek van rechtsvordering, gewijzigd door de wet van 11 Februari 1925, artikel 3, schrijft voor dat «slechts toegelaten worden om als gevolmachtigden te pleiten, de advocaten of de personen die speciaal door den rechter in elke zaak aanvaard zijn». Dit beteekent dat deze aanvaarding iets buitengewoons is, en slechts kan toegestaan worden in omstandigheden die steeds den aard van het handelsberoep van den gevolmachtigde uitsluiten.

Welnu, in werkelijkheid is de toestand anders. Reeds in zijn verslag over de begroting van 1935 vreesde de heer Sinzot dat de zaakwaarnemers het gerechtshof zouden bezetten. Heden is dit dikwijls een feit: deze lieden laten zich door geen enkele bezorgdheid van bescheidenheid weerhouden en maken publiciteit; zij doen werkelijk het beroep van advocaat na en kunnen bovendien den man uit het volk aanlokken door te werken aan een vooruit vastgestelden prijs, wat zeer verleidelijk is, doch door de gewoonten van de Balie streng en terecht uitgesloten wordt.

Derhalve is de aanvaarding door den vrederechter,

in iedere zaak, een der bepalingen die in feite niet wordt in acht genomen.

Bij talrijke vrederechten «pleiten de beroepszaakwaarnemers regelmatig, zij nemen een overgroot deel der terechtzittingen in beslag, en kennen zelfs soms de teedere genegenheid van den rechter».

Welnu het huidige vrederecht is niet meer het vrederecht van het vroegere Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, noch zelfs dit van 1925.

Sedert de besluit-wet van 13 Januari 1935 en de verschillende besluiten, is de bevoegdheid van den vrederechter in ruime mat toegevoegd. Het is vóór den vrederechter dat de betwistingen het meest voorkomen.

Dat de gemachtigde werd toegelaten bij den vrederechter, waar de rechtspraak vaderlijk en familiaal was, dat was natuurlijk. Maar dat bij den vrederechter, centrum van alle gerechtelijke bedrijvigheid, de zaakwaarnemer zich thuis voelt door het gemakkelijk middel van de aanneming, dat is niet duldbaar.

De aanneming door den rechter moet vanwege dezen laatste een bijzondere reden van aanvaarding doen veronderstellen. Vóór de wet van 1925, wordt het recht tot pleiten gegeven aan iederen gemachtigde. Onder de nieuwe wet is er in ieder geval een bijzondere aanneming vereischt.

De reden van de aanneming moet gevonden worden in den aard van het opgeworpen geschil met inachtneming van de persoonlijkheid van partijen.

Dezelfde opmerkingen kunnen trouwens gelden voor de rechtbanken van koophandel waar de rechters als pleiters kunnen toelaten de personen die zij in iedere zaak bijzonder aanvaarden, (Wet van 18 Juni 1869, art. 62).

Wij vragen dat de Minister van Justitie ons zou helpen om de zaakwaarnemers uit de balie te weren.

De Rechtbank van Koophandel te Brussel, door een besluit van 19 Januari 1912, heeft de zaakwaarnemers definitief uitgesloten. Als gemachtigden neemt zij, buiten de advocaten en de pleitbezorgers nog enkel de handelsklerken aan die uitsluitend in dienst van een enkelen werkgever zijn.

De vrederechter beslist eigenmachtig over zijn vonnis tot toelating. Het is tijd dat hij, door tussenkomst van den Minister van Justitie, leere, indien hij slecht begrepen heeft, welke de interpretatie is van de wet, die enkel toegang tot zijn rechtbank verleent aan de personen die in iedere zaak bijzonder zijn toegelaten. Het is niet mogelijk dat, wanneer men van de al te talrijke jongelieden, die zich toeleggen op de vrije beroepen, langdurige studies, veelvuldige examens en een stage vergen, waarvan de verplichtingen toenemen, bijwoning van het Bureau voor kosteloze raadplegingen, burgerlijke en strafzaken, ernstige en louter kosteloze studie van de hun toevertrouwde zaken, aanwezigheid in het kabinet van een patroon, voordrachten over de beroepsregelen, in het meest kiesche beroep dat het grootste geduld vergt de empirische kantoren worden vermenigvuldigd en uitgebreid die wemelen rond onze gerechtshoven. Het geldt de rechtbedeeling en juist op al de gebieden waar aan de rechtzoekenden waarborgen dienen gegeven «past het niet, zooals werd geschraven, dat de voorrechten van den advocaat onrechtmatig worden verworven door om het even welken burger, hij weze recidivist, of vreemd aan het Rijk».

* * *

Wij zouden aan onzen plicht meenen tekort te schieten, indien wij niet wezen op de betreuenswaar-

dige en gestadige inkrimping van de toelage verleend voor de gebouwen van den eeredienst. Vroeger reeds klaagde Baron Meyers deze leemte aan. Niettemin, onder den drang der vereischte bezuinigingen, werden deze kredieten nog meer ingekrompen en men volgt daarin een politiek die erin bestaat de toestanden te vrijwaren, in zooverre het personen geldt, en de toelagen te verminderen, wanneer blijkbaar alleen stoffelijke belangen op het spel staan.

Aldus werd er vóór den oorlog een bedrag van 900.000 frank aan deze toelagen besteed. Met inachtneming van al de devaluaties die te wijten zijn aan de gebeurtenissen of aan de wettelijke maatregelen, en ten aanzien vooral van de ontzaglijke stijging van den coëfficiënt der bouwprijzen, zou het krediet ongeveer 9 miljoen moeten bedragen. Welnu van 6.000.000 fr. voorzien in 1930, is dit krediet geleidelijk gedaald tot 1.138.650 frank, dat ongeveer hetzelfde bedrag is als in 1914.

Hieruit volgt dat, naar luid van een nieuwe rechtspraak, de Staat geen toelagen meer verleent voor het bouwen van kerken, waarvoor hij tusschenbeide kwam naar rato van 25 t.h., om alleen nog de verbouwingen te subsidieeren en dan nog in een zeer geringe verhouding.

Wij vragen dat de Minister van Justitie en de Eerste-Minister, wier aandacht bijzonder op dit punt werd getrokken, indien dit redelijk niet meer te verwezenlijken is voor de begroting van 1937, althans voor de eerstvolgende begroting een billijke verhoging zouden voorzien die toelate, in strijd met de jongste en betreuenswaardige gewoonte, rekening te houden met het bouwen van nieuwe gebouwen voor den eeredienst.

De kerken mogen niemand onverschillig laten van diegenen die belang stellen in het artistiek bezit en in de esthetiek van ons land. Zij zijn een van de trekken van het gelaat van België. Voegen wij er bij dat zij voor een groot deel van de bevolking een duurzame traditie zijn en meer nog voldoen aan een behoefte, die ons allen beheerscht en waaraan al de Belgen, met edele gevoelens beziel, slechts hulde kunnen brengen.

De aanwezige leden waren eensgezind over dit punt van ons verslag.

Misschien zou hier dienen aangestipt dat, in het algemeen, deze politiek van inkrimping ten opzichte van de openbare gebouwen die afhangen van den Staat of waarvoor hij toelaten verleent, eerlang gemis van vooruitzicht kan beteekenen, daar deze gebouwen geleidelijk vervallen terwijl de uitgaven voor onderhoud, die zullen noodig worden, ten slotte buiten verhouding zullen stijgen.

* * *

Het is belangwekkend hier het gewetensonderzoek van het Parlement te doen op gebied van Justitie — dat ook het gewetensonderzoek van den Minister zou kunnen zijn indien er noodzakelijk geen gemis van continuïteit bestond in het beheer van dit Departement.

Ik heb de ontwerpen willen herzien die herhaaldelijk neergelegd, herhaaldelijk door ontbindingen ongeldig verklaard werden, en blijven liggen zijn nu eens in de Kamer der Volksvertegenwoordigers, dan in den Senaat, waar het moeilijk is ze te gaan opdelven en nieuw leven in te blazen.

Ik heb zekere gedachten teruggevonden die waren als het «delenda Carthago» van mijn achtbaren voorganger, baron Meyers.

Onder meer wil ik aan de volgende herinneren :

De kansspelen : Men moet het gebrek aan samenhang, verminderen en de huichelarij van een stelsel dat de spelen niet kent op strafrechtelijk gebied, maar ze wel kent op fiscaal gebied (wet van 1926), dat zekere inrichtingen gedooft om een soort gewestelijk evenwicht te behouden, dat ook de « private clubs » duldde tot wanneer bewezen werd dat het clubs betrof waar iedereen toegelaten werd. (In 1935 bracht dit aan den Staat 60 miljoen winst op door middel van vooruit vastgestelde bedragen, overeengekomen tusschen de vergunninghouders en het bestuur).

De wet op den alcohol : Het past dat het Parlement moedig een houding aanneemt in deze zaak, die wij zeer ernstig in onze Commissie bespraken.

Er is een ontwerp, vervallen sedert 23 April l.l., en dat ten spoedigste terug voor de Kamers moet gebracht worden; het heeft voor doel de verwijzing naar de correctionele rechtbank van zekere zaken van aanslagen op de eerbaarheid, waarvan de ernst betrekkelijk is en onvoldoende om redelijker wijze het verschijnen voor het Assisenhof te rechtvaardigen.

Wij verzoeken eveneens den Senaat het goedkeuren van een wetsontwerp te bespoedigen, dat aangevaard werd door de Kamer en aan onze Commissie overgemaakt, en waarover wij destijds den Senaat onderhielden.

Het is het ontwerp betreffende het verhaal tegen uitspraken door den kinderrechtter gedaan. In talrijke gevallen blijkt deze wetgeving onvolledig en derhalve onrechtvaardig. Het ware gemakkelijk voldoende te geven aan degenen die thans schade ondergaan door de wetsbepalingen. * * *

Een lid der Commissie heeft den wensch uitgedrukt de uitzonderingsrechtscollèges, en meer bepaald de militaire rechtbanken en de werkrechtscollèges, af te schaffen. Wat de Handelsrechtbanken betreft, waarbij het grondwettelijk vraagstuk gemoeid is, zou het passen ze onder het voorzitterschap te plaatsen van een beroepsrechtter, in dit geval den refendaris.

De Minister van Justitie werd door ons ondervraagd over de huidige richting van het strafstelsel; hij deed ons een nota toekomen die wij als bijlage doen volgen.

De begroting werd aangenomen met 12 stemmen en een onthouding.

Het verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
J. HANQUET.

De Voorzitter,
Pierre VAN FLETEREN.

BIJLAGE.

NOTA.

Ofschoon het bestuur van het gevangeniswezen op methodische wijze de individualisering van de behandeling en de classeering der veroordeelden voortzet, behoudt het het celstelsel aan de basis van zijn inrichting.

In dit algemeen kader werden de volgende wijzigingen toegebracht :

A. — 1. Bij koninklijk besluit van 10 December 1935, van kracht geworden op 1 Januari 1936, werd te Merksplas een afdeling voor lichamelijke zwakken opgericht. Daarin worden opgenomen de mannelijke veroordeelden die geen afzondering in de cel kunnen verdragen wegens :

a) hun leeftijd of hun toestand van vóórtijdige seniliteit; b) chronische ziekten of ernstig lichaamsgebrek (verminking); c) een toestand van diepgaande lichamelijke zwakheid.

2. Oprichting te Oudenaarde van een inrichting voor mannelijke veroordeelden welke niet vallen onder toepassing van de wet tot bescherming der maatschappij, doch die de anthropologische gevangenisdienst, wegens hun geestestoestand, onbekwaam acht het stelsel der overige gevangenen te ondergaan.

3. De oprichting van een psychiatrische afdeling bij de hulpgevangenis te Gent.

4. De centraliseering van de heekkundige diensten bij de gevangenis te Vorst; zoodat een enkele dienst voor al de gevangenen van het Rijk werkt.

5. Oprichting van een afdeling voor de veroordeelden tot langer straffen, die, na tien jaar celregime, krachtens de wet, voor gemeenschappelijken arbeid mogen kiezen.

De afdeling voor lichamelijke zwakken werd ondergebracht in beschikbare gebouwen te Merksplas (kolonie).

De strafinstelling te Oudenaarde werd ondergebracht in de gevangenis dezer stad, die onbetrokken was.

De psychiatrische afdeling in een deel van de hulpgevangenis te Gent dat, tegen weinig kosten, voor dit doel kon worden aangepast.

De centraliseering van de heekkundige diensten en de oprichting bij de centrale gevangenis te Leuven van de afdeling voor stelselkeuze waren tegen geringe kosten mogelijk.

Al deze hervormingen hebben ongeveer 500.000 fr. gekost.

De afschaffing van de centrale gevangenis te Gent werd aldus mogelijk gemaakt. Dit ruime gebouw dateert uit 1772, dat niet meer beantwoordt aan de vereisten der moderne gevangenisstechniek, was een zeer zware last voor de begroting van Justitie.

Wegens de afschaffing der centrale gevangenis werd aan personeel en onderhoud een jaarlijksche bezuiniging van één miljoen frank mogelijk.

De verkoop van de centrale gevangenis te Gent (die in volle stad een oppervlakte van meer dan 4 Ha. beslaat), zal de Schatkist een aanzienlijk inkomen bezorgen.

Aldus werd door voormelde maatregelen aan de behoeften van een degelijke inrichting van het gevangeniswezen en van een economisch beheer voldaan.

B. — Afschaffing van de vrouwenafdeling in de gevangenis te Dendermonde.

Reden van dezen maatregel: bezuiniging.

De gemiddelde dagelijksche bevolking van deze afdeling bedroeg vier gevangenen, en het personeel telde drie eenheden.

De overbrenging van de vrouwenafdeling naar de gevangenis te Gent geschiedde zonder kosten en zonder vermeerdering van personeel bij deze inrichting.

Binnenplaatsen. — In verschillende gevangenen werden de individuele binnenkoeren van de vrouwenafdeling vervangen door een gemeenschappelijke binnenplaats.

Bibliotheek. — Een Commissie houdt zich onledig met de samenschakeling en de inrichting der gevangenisbibliotheken; zij heeft onder meer voor opdracht toe te zien dat, op taalgebied, de bibliotheken aan hunne bestemming zouden beantwoorden.

C. — Andere hervorming.

Personeel. — De opleiding van het gevangenispersoneel heeft de bijzondere aandacht gevestigd, omdat van de waarde van dit personeel grotendeels de maatschappelijke heraanpassing van de veroordeelden afhangt.

Tot de oprichting van een school voor bewaarders werd besloten:

De eerste zes maanden dienst golden steeds als proeftijd. Besloten werd hen voortaan te benutten voor de oordeelkundige en methodische opleiding van nieuwe bewaarders.

Een Waalsch en een Vlaamsch centrum voor beroepsopleiding zullen eerlang worden ingericht in te dien einde gekozen gevangenis. De lessen worden gegeven door ambtenaren van het gevangenisbestuur.

Maatregelen werden genomen tot volmaking van de opleiding van het administratief en bestuurspersoneel. Het past inderdaad dat de hoofden onzer strafinstellingen, wier sociale opdracht en verantwoordelijkheid aan niemand zal ontgaan, tegen hunne taak zouden opgewassen zijn.

D. — Regime van de beklaagden.

Beklaagden. — Het regime van de beklaagden werd verbeterd door: de stipte afzondering van de overige gevangenen; het recht op arbeid; de vermeerdering van het aantal wandelingen (binnenkoer); de toelating zich te abonneren op een dagblad gekozen op een lijst door den Minister van Justitie goedgekeurd.

Ten slotte kreeg de sociale dienst opdracht zich meer bijzonder bezig te houden met de beklaagden en hunne gezinnen om hen te helpen bij de herklassering en om, in de mate van het mogelijke, te beletten dat vrouwen en kinderen in armoede zouden verkeerden.

Arbeid. — De inrichting van den gevangenisarbeid werd voortgezet. Verschillende werkplaatsen werden opgericht. Lessen van technologie en teekenen worden aan de leerjongens in verschillende gevangenis- sen gegeven.

Men mag zeggen dat deze dienst, die zich bezig houdt met de beroepsopleiding der veroordeelden, de vrije industrie geen mededinging aandoet.

20 t.h. van de gevangenisbevolking verrichten huis- arbeid; 45 t.h. onbekwamen, veroordeelden tot korte straffen, beklaagden verrichten gewoon werk voor aannemers.

20 t.h. bestaande uit bejaarde, zieke of wettelijk van arbeid vrijgestelde mannen, zijn werkloos.

15 t.h. arbeiden in werkplaatsen voor rekening van openbare besturen.

Uit statistieken blijkt bovendien dat de mededinging onbestaande is. Inderdaad, op één geschoolden arbeider die in de gevangenis werkt, zijn er 10.000 in de nijverheid; voor één frank aan arbeid in de gevangenis betaald, keeren de industrieelen er 40.000 aan hunne arbeiders uit.

Om elke kritiek te voorkomen, vermijdt de Centrale Dienst van den Arbeid de concentratie van arbeidskrachten voor een of andere wel bepaalde fabricage. Het beoogt een evenwicht tusschen de kostende prijzen van den arbeid der gestraften en die in de nijverheid. Het breidt den landbouwarbeid uit en voert zooveel mogelijk werken uit bestemd voor de openbare besturen, in het belang van de gemeenschap en van de Schatkist.

Over de financieele uitslagen volgen hier enkele sprekende cijfers:

De zuivere winst, met inbegrip van de jaarlijksche terugbetaling van een tiende van het bedrijfskapitaal door den Staat voorgeschoten, wordt in de Schatkist gestort. Zij bedroeg:

1.507.000 frank in 1933;

1.270.000 frank in 1934;

1.500.000 frank in 1935.

Die uitslagen kunnen als zeer bevredigend beschouwd worden, indien men rekening houdt met de moeilijk-

heden waarop een uiteraard nijverheids- en handels- arbeid in een gevangenis moet stuiten.

Rangschikking der gevangenen. — De gevangenis van Dendermonde en die van Doornik zijn bestemd voor de correctionele gewoonte of beroepsrecidivisten. Derwijze zullen die gevaarlijke out-laws aan onze arresthuizen onttrokken worden en niet meer in aanraking komen met de overige categorieën gevangenen, waarop zij een noodlottigen invloed hebben. Zij zullen volgens hun moedertaal over beide gevangenis- sen ingedeeld worden.

Te Dendermonde en te Doornik staan zij onder het strenge celregime. Aldus wordt de gevangenis meer beteugelend voor den recidivist. De maatschappij zal beter beschermd worden en anderzijds mag men, door een strenger regime van deze reeks veroordeelden, een vermindering van de herhaling verhoppen.

Blijft een wijziging van de behandeling der voor het eerst gestrafte correctionele volwassen veroordeelden.

Het gevangenisbestuur meent dat het, om een uitslag te bereiken, noodig is te beschikken over bijzondere inrichtingen met geleidelijk regime, waar het mogelijk is de gevangenen beter voor hun terugkeer in de gemeenschap te kunnen voorbereiden.

Dit ontwerp zal ongetwijfeld eerlang kunnen verwezenlijkt worden, zonder dat de uitvoering er van voor den Staat zware uitgaven moet veroorzaken.

De stad Charleroi, die de stelselmatige urbanisatie van de stad nastreeft, zou in het bezit kunnen treden van de lokalen van de gevangenis, gelegen in de nabijheid van het station en die meer dan vijftig jaar geleden werden gebouwd.

Zij stelt voor aan den Staat 25 hectaren gronden af te staan, die gelegen zijn in de nabijheid van Marcinelle, plus een bedrag van 2.200.000 frank. De nieuwe inrichting zou onder meer een arresthuis omvatten.

In het Vlaamsche land zal er een gevangenis van dien aard kunnen worden ingericht in gebouwen toebehoorende aan den Staat.

Sociaal verweer van den recidivist.

Een tuchtafdeeling: gehecht aan de inrichting voor sociaal verweer te Merksplas, werd ingericht in de gevangenis te Turnhout, om er deze recidivisten af te zonderen die om veiligheidsredenen opgesloten werden, waarvan het gedrag zoodanig te wenschen laat dat zij een bestendig gevaar uitmaken voor de zedelijkheid en de veiligheid der instelling.

Veroordeelde misdadigers.

Een observatiecentrum werd ingericht in de mid- dengevangenis te Leuven.

Doel: De behandeling der misdadigers doelmatiger te maken, op een vastere wetenschappelijke, opvoedkundige basis.

Straffen van korten duur.

Het vraagstuk der straffen van korten duur — die zoo dikwijls aanleiding zijn tot recidive — werd voorgelegd aan den Hoogen Raad voor de Gevangenis. Het gevangeniswezen volgt met aandacht wat dien- aangaande in den vreemde gebeurt en voornamelijk in Engeland waar, in 1935, de « money payment act » goedgekeurd en toegepast werd, om de korte gevangenisstraffen te keer te gaan.

Een afvaardiging van Belgische ambtenaren van het gevangeniswezen werd door het Home Office naar Groot-Brittannië uitgenoodigd om er de inrichting van sociaal verweer te bestudeeren; een Engelsche afvaardiging is nadien ons gevangenisstelsel komen nagaan. Deze uitwisseling van gespecialiseerde ambtenaren is een gelukkige nieuwigheid.

BALIELEVEN

MECHELEN.

VIERING VAN Mr. OSCAR VAN KESBEECK

De Stafhouder bij de Balie te Mechelen, Mr. Oscar Van Kesbeeck, werd verleden Zaterdag door de schier voltallig opgekomen confraters plechtig gevierd, in de gehoorzaal van de 1e Burgerlijke Kamer, ter gelegenheid van zijne benoeming als Ridder in de Leopoldsorde. Na eene academische feestzitting, waarop het woord werd gevoerd door den Stafhouder van het vorig jaar, Mr. Puttemans, die hem na zijne toespraak het eereteken-juweel overhandigde, en door Mr. Muys, zijn oudsten medewerker, spreekbeurten door den vierde, die zichtbaar ontroerd was, op meesterlijke wijze beantwoord, had ten huize van den nieuwen Ridder een gezellig samenzijn plaats, waar zijne achtbare gade de confraters op eenig-lekkere schuimwijn vergastte. Hier werd een korte toast gehouden door Mr. De Cock, op het heil en de gezondheid van Mevr. Van Kesbeeck. Vergeten we dan ook niet dat namens de pleitbezorgers, Mr. Geens zich aangesloten had bij de woorden van Mr. Puttemans. In de gehoorzaal zelf, op de koer van het Gerechtshof, en in de prachtige zaal ten huize van Mr. Van Kesbeeck werden fotos genomen.

We laten hierbij den tekst volgen der rede uitgesproken door Mr. Muys :

* * *

Geachte Stafhouder,
Waarde Confrater, Mr. Van Kesbeeck,
Waarde confraters,

Ik mag er vandaag op bogen de hooge eer en de in-nige voldoening te genieten, tot U, mijn stafhouder en mijn patroon, het woord te mogen richten ten titel van huldeblijk, namens het korps der medewerkers en stagisten van uw advocatenkoor.

Het is heden immers eene eenige gelegenheid, om uiting te geven aan de gevoelens van dankbaarheid en verkleefdheid, die we ten uwen opzichte koesteren en die we u sedert ettelijke jaren verschuldigd zijn.

Uwe waarde als advocaat, als penalist van den eersten rang, is genoegzaam gekend en gewaardeerd, én door confraters én door rechtsonderhoorigen, die als om strijd uw lof hebben gezongen, dan dat ik 'er hier nogmaals een overbodig gewag zou van maken. Dit valt trouwens buiten mijne huidige opdracht. Het eer-volle merkteken U door onzen Vorst verleend bij uwe benoeming in de Leopoldsorde, is de volwaardige be-kroning van uwe toch reeds gekende verdiensten.

Veroorloof mij echter, die uw kweekeling ben en het werk van uw geest, U vooreerst mijn gevoelens van dankbaarheid te vertolken.

Hoevelen onder ons, die hun eerste wankelende stap-pen zetten in de advocatenpraktijk, hebt gij geen heil-brennende richtlijnen meegegeven in hun beroep ?

Hoevelen, die vertwijfeld in idealistische ontgooche-lingen, allen moed lieten varen, hebt gij en zedelijk en stoffelijk heropgebeurd ?

Uw eigen onstelpbare levensmoed was een nimmer verdorrende bron, waar ze nieuwe voorraden aan durf-kraacht en doorzettingsvermogen kwamen putten. En wat hebt ge ons al niet ten voorbeeld gesteld ! Voor-eerst en vooral : onomkoopbare, onkreukbare eerlijk-heid. Wanneer wij, jongere advocaten, die waren als veulens, voor de eerste maal in de lenteweide van de wijde wereld uitgelaten, en die het eerste beste gras tot voedsel wilden nemen, soms al te gretig zaken en zaakjes aanvaardden, hebt gij ons geleerd, dat niet iedere zaak, op goed valle het uit, mocht aangevat en gepleit worden. Gij hebt ons aangetoond dat we, na rijp beraad, ons moesten uitspreken over de deugde-lijkheid en de eerlijkheid van de aangeboden zaak, en dat we den moed moesten hebben tegen een klant

«neen» te zeggen. Op u kunnen we, in alle volledig-heid en met de noodige varianten, het ondeugende middeleeuwsche versje toepassen : Sanctus Oscar-erat lascar-advocatus-sed non latro-res miranda populo.

Op niet minder voorname wijze hebben wij van u geleerd, door uw gestadig voorbeeld, de deugd bij uit-stek van elk efficiencyvol mensch : de werklust.

Gij hebt ons diets gemaakt, dat het advocaten-beroep geen sinecuur is, geen geliefhebber met juridi-sche goocheltoeren of dito spitsvondigheden, maar dat het moet wezen een harde en moeizame dagtaak. Gij hebt ons geleerd dat ook voor de advocaten de Schriftuurspreuk geldt : «In het zweet uws aanschijns zult gij uw brood verdienen».

Gij hebt ons gezegd dat het er niet op aankwam vele zaken in handen te hebben, maar dat het oneindig belangrijker was vonnissen te bekomen of minstens de toevertrouwde zaken in een of anderen zin te voltooien.

Eerst toen we dat begrepen hadden en in de werke-lijkheid van de dagelijksche practijk hadden omgezet, mochten we onze «dies natalis» als advocaat begroet-en.

Wat wij ook, soms met ademlooze bewondering, in U vereeren, Meester Van Kesbeeck, dat is : uw onstui-mig redenaarstalent. Uwe welsprekendheid, zwierig en ongedwongen, heeft de dijk- en dammenbrekende stuwkracht van onzen machtigen Scheldestroom, wan-neer de giertij woedt en bralt door onze lage landen. Maar de klaarheid van uw betoog en uwe overreding is niet minder helder als diezelfde Schelde bij zomer-tij, die met haar gladden spiegel «door Vlaanderen gaat, met den hemel op 't gelaat». Is het daarom, Mr. Van Kesbeeck, om deze zieleverwantschap, dat ge zoo-veel houdt van de Schelde en van het schoone volk, dat langs haar oevers woont ?

Maar men kan niet kunstmatig die toppen van overtuigingskracht bereiken. In uw innerlijk laait de storm van den schoonen gevoelsmens, die met gansch zijn ziel en zijn wezenheid meeleeft wat hij pleit, alsof het hem persoonlijk gebeurde. Gij behoort tot onzen oergezonden Vlaamsche volksstam, bij wie al dadelijk het vernisje verfransching wegschilfert en de gave persoonlijkheid te voorschijn treedt. Gij belichaamt in U zelve het type van het «mens sana in corpore sano». Gij kunt u zoo heerlijk aanpassen aan het volksche milieu en het volksche type; gij kent hun gedachtenwereld, hun manier van omgang, hun onopgesmukte zeggingskracht. Zonder dat het aan-stoot geeft, gedraagt gij u dan als een zoon uit het volk en ge beluistert den polsslag van het volksche gebeuren. Bij U bestaat er volksverbondenheid in merg en been. Wat onuitgesproken zoolang in ons lag, zeg-gen wij u vandaag, wij, de vruchten uit uwen tuin, uwe geestelijke kinderen, de schamele betrachters van uw verheven voorbeeld.

Mr. Van Kesbeeck, ad multos annos.

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr 40. — 21 November 1936. — Prof. J. C. Van Oven : De zaak Ries. Habeas corpus. — Mr B. Van der Waerden : De Jeugdgevangenis.

RECHTSKUNDIG TIJDSCHRIFT. — Nr 6. — No-vember-December. — Onrechtmatige daad en Burger-lijke verantwoordelijkheid in België en in Nederland van 1804 tot 1936, door Prof. E. Van Dievoet. — Cumu-latie van vergoedingen door Prof. J. Van Houtte. — Het Nederlandsch Wetsontwerp tot regeling der Land-pachten, door Dr Rondou. — Rechtspraak. — Boekbe-spreking.

De Vlijt, Nationalestr., 46, Antwerpen, A. Somville, best,